

Управління культури і туризму
Харківської обласної державної адміністрації
Харківська обласна універсальна наукова бібліотека

**КРАСЗНАВЧА КНИГА
ХАРКІВЩИНИ
2011**

Анотований каталог видань

Харків ХОУНБ 2012

ББК 91.11 (4Укр–4Хар)

К 78

Краєзнавча книга Харківщини 2011 [Текст] : анотований каталог видань / Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Н.І.Грайворонська, Л.М.Конопля. – Х. : ХОУНБ, 2012. – 73 с. : іл.

Анотований каталог інформує читачів про книги краєзнавчого напрямку видавництва та поліграфічних підприємств регіону, а також про друковані видання, присвячені Харкову й Харківській області, що вийшли в Україні та надійшли до фонду РІЦ “Харківщина” Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки протягом 2011 року. Показчик є продовженням започаткованої у 2011 році серії “Краєзнавча книга Харківщини”.

У каталозі містяться бібліографічні описи книг та анотації до них (**використані анотації із книг, запропоновані авторами або видавництвом**), подаються копії обкладинок. Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні стандартами. Літературу розміщено відповідно “Схеми краєзнавчого каталогу ХОУНБ”. Окремим розділом представлені видання, що продовжуються, неопубліковані видання ХОУНБ. Для зручності користування до каталогу створений допоміжний апарат (“Іменний показчик”, “Алфавітний показчик назв творів”, “Зміст”).

Видання адресовано фахівцям книговидавничої справи, представникам органів державної влади та управління, керівникам бібліотек, книгарень, працівникам бібліотек і музеїв, краєзнавцям, науковцям, студентам та усім тим, хто цікавиться книжковою продукцією та історією краю.

Укладачі
Редактор
Комп’ютерний набір
Комп’ютерна верстка
Відповідальний за випуск

Н.І. Грайворонська, Л.М. Конопля
Н.І. Грайворонська
Н.І. Грайворонська
Л.М. Конопля
Л.О.Сашкова

© Харківська обласна універсальна
наукова бібліотека, 2012

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ В ЦІЛОМУ

Загальні праці про область

1. Немець Л.М. Суспільна географія в Харківському регіоні: історія, напрямки та перспективи розвитку / Л.М.Немець, Ю.І.Кандиба, К.А.Немець. – Х. : ХНУ, 2009. – 259 с.

У монографії розглядаються особливості розвитку суспільної географії в Харківському регіоні, комплексно досліджено історію її формування. Розкрито сутність суспільно-географічної діяльності як системи. Уточнено зміст поняття “суспільно-географічна думка”, обґрунтовано наукові підходи до її дослідження. Виявлено умови і фактори розвитку суспільної географії в Харківському регіоні. Виділено та охарактеризовано 7 етапів розвитку суспільної географії на Харківщині. Проведено наукометричний аналіз суспільно-географічної діяльності в Харківському регіоні.

Для фахівців у галузі географії та історії, наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів та студентів.

Довідкові видання

2. Справочник харьковчанина. – Х. : Фолио, 2009. – 64 с.

Этот справочник поможет жителям Харькова решать вопросы, возникающие в повседневной жизни, а так же в экстренных ситуациях. Издание содержит краткую историческую справку о городе, статистические данные, информацию о его административном делении и органах государственной власти. В справочник включены адреса и номера телефонов городских служб быта, основных торговых предприятий Харькова, библиотек и музеев, больниц, поликлиник, травмопунктов, а также мест, где можно вкусно поесть. Издание будет полезно абитуриентам, которым понадобятся сведения о вузах Харькова. Те, кто желает интересно провести свой отдых, найдут в справочнике адреса и номера телефонов харьковских театров, галерей, клубов, спортивных комплексов.

Издание станет настольной книгой каждого харьковчанина.

Статистичні матеріали

3. Харківська область у 2007 році : (стат. щорічник) / Держкомстат України, Голов. упр. статистики у Харк. обл. – Х., 2008. – 588 с.

В статистичному щорічнику вміщено дані про соціально-економічне становище Харківської області у 2007 році у порівнянні з попередніми роками. Висвітлено показники матеріального виробництва, фінансової та соціальної сфери, населення, окремі статистичні показники за регіонами України.

Розрахований на широке коло читачів.

Видатні діячі і край. Знатні люди краю

4. Багалій Д.І. Вибрані праці: у 6 т. Т. 5. Ч. 2 : Заселення Полудневої України (Запорожжя й Новоросійського краю) і перші початки її господарства і культурного розвитку. З додатками Н.Д.Полонської-Василенко / Д.І.Багалій ; Нац. Акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського (Харк. філія) та ін. – Х. : НУА, 2008. – 551 с.

В основу даної публікації покладено текст монографії “Заселення Полудневої України (Запорожжя й Новоросійського краю) і перші початки її господарства і культурного розвитку”, (рукопис залишався протягом десятиліть в архіві Д.І.Багалія, він фактично був невідомий дослідникам історії Південної України). Д.І.Багалій зумів здійснити одну з перших спроб концептуалізації історії краю й створити загальну схему його історичного розвитку. По суті схема стала підґрунтям формування концепції Н.Д.Полонської-Василенко, детальної фактологічної реконструкції нею історії краю в умовах його заселення та колонізації, в контексті української національної історіографії.

5. Дикань А.П. Золотые звезды Харьковщины / А.П.Дикань. – Х. : Полиграфист, 2008. – 494 с. : портр.

Книга о Героях Украины и Героях Социалистического труда. Этой высшей награды Украины и СССР удостоились в нашей

области более 320 труженников науки, промышленности и сельского хозяйства. Они жили и трудились в разное время и на разных должностях. Но все они были охвачены единой идеей – сделать больше, лучше для своего народа и активно участвовали в общественной и политической жизни страны, избирались в разные органы, были уважаемыми гражданами своей страны. В память об их героических, творческих, новаторских делах издана эта книга, чтобы имена их навечно остались в народе, в истории.

6. Крилатий дух Ландау : кат. вист. : до 100-річчя від дня народж. Л.Д.Ландау / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка, Харк. приват. музей міської садиби. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2009. – 16 с.

Працівники відділу масової роботи ХДНБ ім. В.Г.Короленка підготували виставку відповідних документів за 1935–2008 рр., друкований каталог якої укладачі пропонують науковцям, аспірантам, студентам, широкому загалу читачів та всім, хто цікавиться видатними особистостями.

7. М.В.Гоголь і Харківщина [Електронний ресурс] : до 200-річчя від дня народж. великого письменника / роботу виконано О.Дмитрієвою ; Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка, за сприяння Упр. культури та туризму Харк. обл. держ. адмін. – Х. : Мачулін Л.І., 2009. – 1 CD-ROM.

Диск. Матеріал підготовлене голов. бібліотекарем Харк. держ. наук. б-ки ім. В.Г.Короленка О.Дмитрієвою за сприяння Управління культури та туризму Харк. облдержадмін. Указана електрона адреса сайту б-ки.

8. Петрик Л. Портрет в оправе времени : лит.-биогр. очерк / Л.Петрик. – Х. : С.А.М., 2008. – 175 с.

В основу книги положены биографические данные А.П.Шпейера (генеральный директор завода им. Шевченко) и его близких, воспоминания родственников, друзей, соратников, известных деятелей Украины и России, а также архивные документы, подлинные факты, художественные и публицистические произведения, помогающие осмыслить

различные периоды нашей истории. Ведь в отрыве от времени рассказать о судьбе человека невозможно.

9. Роммель К.Д. Спогади про моє життя та мій час / К.Д. фон Роммель. – Х. : Майдан, 2001. – 235 с. – (Україна в записках мандрівників і мемуарах).

Перший випуск серії “Україна в записках мандрівників і мемуарах” включає в себе мемуари німецького професора К.Д. фон Роммеля, в яких відображено його життя, мандрівки, творчість наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Автор, зокрема, в 1811–1814 рр. був професором Харківського університету й залишив цікаві враження від перебування в Україні та Росії.

Для істориків, викладачів і студентів, усіх, кого цікавить жанр мемуарів.

10. Харківський кобзар Іван Іович Кучугура-Кучеренко (1878-1937) : ювіл. зб. до 130-річчя від дня народж. / Упр. культури і туризму Харк. обл. держ. адмін. та ін. – Х. : Золоті сторінки, 2008. – 100 с. : іл.

Збірку присвячено видатному українському кобзарю, подвижнику української традиційної культури, одному з перших народних артистів України Іванові Іовичу Кучугурі-Кучеренку, життя якого було тісно пов’язано з Харківщиною.

Видання здійснено за сприяння Управління культури Харківської міської ради.

11. Що ми залишимо нащадкам? : зб. матеріалів і док. про держ., громад. діяльність та наук. роботу акад. НАН України, Героя України П.Т.Тронька. – К. : Ін-т історії України, 2008. – 551 с.

Збірник підготовлений на пошану Героя України, відомого державного та громадського діяча, вченого-історика, академіка НАН України, почесного громадянина семи міст, почесного професора 13 вищих навчальних закладів Петра Тимофійовича Тронька. Документи і матеріали висвітлюють масштаби та напрями його наукової й громадської діяльності, розкривають найважливіші віхи життєвого шляху та творчої праці.

Видання виконано в рамках нового напрямку в українській біографістиці, який вибудовується на порубіжжі соціальної та інтелектуальної історії.

12. Я тобою, Україно, живу... – К. : Фенікс, 2010. – 200 с.

Видання присвячене 95-річчю П.Т.Тронька. Фотолітопис висвітлює життя і діяльність видатного вченого-історика, державного і громадського діяча, академіка НАН України, Героя України Петра Тимофійовича Тронька.

Для істориків, біографістів, краєзнавців, широкого кола читачів.

13. Я.М.Фогель. Физик. Учитель. Человек / Нац. науч. центр “Харьк. физ.-техн. ин-т”, Харьк. нац. ун-т им. В.Каразина. – Х. : Підручник НТУ “ХП”, 2010. – 307 с.

В книгу включені воспоминання дочки Якова Михайловича Фогеля, його учеников и соратников. О нем – видном ученом ХХ столетия в области физики электронных и атомных столкновений и физической электроники, о человеке универсальной научной эрудиции, воспитавшем плеяду исследователей, внесших заметный вклад в развитие мировой науки.

Краєзнавство

14. Kharkiv : visitor’s guide. – Second edition. – Kharkiv : Golden Pages, 2010. – 223 p.

[Харків : путівник (англ. мовою). – Х. : Золоті сторінки, 2010. – 223 с.]

У путівнику вміщено інформацію про найважливіші події в історії міста, планування та забудову його центральних районів, а також про деякі природні, історичні та культурні пам’ятки Харківської області. Викладення матеріалу супроводжене ілюстраціями – фотографіями об’єктів, картами, схемами.

Також надано інформацію про сучасне життя міста, яку доповнено необхідними довідковими відомостями. Видання адресоване туристам.

15. Туризм і місто: досвід, проблеми та перспективи : монографія / за ред. І.М.Писаревського ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 284 с.

Розглянуті теоретико-методологічні проблеми розвитку туризму і готельного господарства в місті. Обґрунтовані теоретичні основи розвитку вітчизняної туристської індустрії та розвитку міст в контексті їх взаємних інтересів. Досліджені проблеми теорії та практики розвитку підприємств готельної і санаторно-курортної сфери в місті, виявлені проблеми оцінки впливу інтересів міста на розвиток туризму.

Для керівників і фахівців сфери управління готельним господарством і туристичної сфери, викладачів, наукових працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів галузей знань “Економіка та підприємництво”, “Менеджмент і адміністрування” та “Сфера обслуговування”.

16. Харківщина: перші і вперше: 50 розповідей. – Х. : Золоті сторінки, 2009. – 208 с.

Видання підготовлено студентами Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна на замовлення Харківської обласної державної адміністрації для школярів (старшокласників) Харківщини. Присвячено історії нашого краю. П'ятдесят розповідей присвячено особистостям та подіям, що мали місце на Харківщині і можуть називатися першими в Україні, Європі, світі.

ІСТОРІЯ КРАЮ

Допоміжні історичні дисципліни

17. Парамонов А.Ф. Энциклопедия фамилий Харьковской губернии. Кн. 2 / А.Ф.Парамонов. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 199 с.

Вторая книга известного харьковского исследователя А.Ф.Парамонова является семейным указателем и содержит сведения о жителях (более 1807 фамилий) Харьковской губернии.

Книга является “памятником” ушедшим поколениям жителей Харьковской губернии: крестьянам, мещанам, купцам,

дворянам, чиновникам. Для историков, краеведов, интересующихся генеалогией, всех любителей старины.

18. Родословная книга потомственных дворян Харьковской губернии. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2010. – 613 с.

Родословные книги дворян Харьковской губернии хранятся в Государственном архиве Харьковской области в архивном фонде Харьковское губернское дворянское депутатское собрание. Они являются ценным источником информации для проведения генеалогических исследований по истории дворянских родов Слободской Украины.

В настоящее время эти архивные документы классифицируются как особо ценные, подлежащие строгому учету и контролю за обеспечением их сохранности, поэтому доступ к ним исследователей строго ограничен. Учитывая этот факт и трудности чтения рукописных документов, было принято решение опубликовать дворянские родословные документы в виде сборника документов.

19. Саратов И. История харьковских гербов / И.Е.Саратов. – Х. : Майдан, 2008. – 327 с.

Среди памятников истории и культуры старинных городов отдельную группу составляют гербы. Город Харьков на протяжении всей истории своего существования имел 7 гербов.

...Седьмой современный Харьковский герб был утвержден 14 сентября 1995 г.; 11 мая 1999 г. Харьковский областной Совет принял решение об утверждении символики Харьковской области.

В книге представлен очень интересный материал об истоках городской украинской и русской геральдики, о гербах украинских гетманов. Прослежены основные вехи становления харьковских гербов и гербов отдельных городов Харьковской области. Материал сопровождается иллюстрациями.

Історія

20. Альбовский Е.А. Харьковские казаки : Кн. 2. Т. 1 / Е.А.Альбовский. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2009. – 102 с. – (Откуда родом).

Эта книга является переизданием работы (1915 г.) известного историка Е.Альбовского. В увлекательной форме, с использованием огромного количества архивного материала, автор знакомит читателя с проблемами заселения Слободской Украины, возникновением Харькова, историей Харьковского слободского казачьего полка. Воссоздаются картины быта и взаимоотношений между казаками, казацкой старшиной и царским правительством, исследуются вопросы социально-политических отношений в слободских полках в XVIII в.

Книга будет полезна всем, кто интересуется историческим прошлым Харькова и Слободской Украины.

21. Вохмянин В.К. Харьков, 1941-й : Ч. 1. У края грозы / В.К.Вохмянин, А.И.Подопригора. – Х. : Райдер, 2008. – 100 с.

Истинная роль и значение Харькова в событиях 1941–1943 гг. на Левобережной Украине. Особенности развития Харьковского военно-промышленного комплекса. Силы Харьковского военного округа накануне и в первые месяцы Великой Отечественной войны. Реалии жизни харьковчан. Правда о харьковских “катакомбах”. Скрытые страницы истории края. Причины прорыва врага на территорию Восточной Украины ... Рассмотрение этих и ряда других вопросов базируется в книге на широком массиве непубликуемых архивных документов и воспоминаний очевидцев, наглядно знакомит с событиями, предшествовавшим и фашистской оккупации Харьковской области.

Издание адресовано всем, кто интересуется историей событий 1939–1945 гг., кто стремится познать правдивую историю своего края, страны и народа.

22. Ганин А. История 1-го Оренбургского казачьего полка: (с полковым фотоальбомом 1895 г.) / А.Ганин, А.Левченко, В.Семенов ; Ин-т поддержки культур.-ист. традиций. – Х. : Райдер, 2007. – 60 с.

Сборник посвящен истории 1-го Оренбургского казачьего полка – далеко не самого прославленного, не имевшего отношения ни к гвардии, ни к Петербургу и участвовавшего только в двух больших войнах. Тем не менее, это ничуть не умаляет наш интерес, ибо русская военная история – это не только глянец и лоск парадных мундиров Петербурга, но и скрип изношенного казачьего седла где-то в безлюдных песках Туркестана. Изучения достойны все стороны нашей истории и все нераздельно связано между собой. 1-й Оренбургский казачий полк представлял собой образец рядового казачьего полка русской армии, не избалованного вниманием власти и располагавшегося на протяжении большей части своей истории в провинциальном Харькове...

23. Голодомор 1932–1933 років у м. Харкові, столиці УСРР / Укр. ін-т нац. пам'яті, Держ. арх. Харк. обл. – Х. : Оригінал, 2009. – 319 с.

До збірника увійшли архівні документи про події Голодомору 1932–1933 рр. у м. Харкові, ілюстрації та коментарі.

Розрахований на науковців, викладачів історії у вишах і загальноосвітніх школах, студентів, краєзнавців, а також усіх небайдужих до нашої історії.

24. Двигубский А.М. Отчет о деятельности Харьковского разведывательного центра: сост. полковником Двигубским, нач. Харьк. центра разведыв. отд-ния штаба Главнокомандующего Вооруж. силами на Юге России в июне 1919 г. / А.М.Двигубский. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы : Райдер, 2007. – 55 с.

Автор разъясняет предельно сжато и коротко события последних дней накануне освобождения Харькова от красных в июне 1919 г. Столкновения с чекистами, неудачное выступление в Харькове, действия в тылу красных...

Документ, написанный героем гражданской войны, полковником Добровольческой армии будет интересен как для профессиональных историков, так и для любителей харьковской старины.

25. Еліта Слобідської України: списки козац. старшини 60-х рр. XVIII ст. / Нац. акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського, Нац. ун-т “Києво-Могилян. акад.”. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2008. – 495 с.

До видання увійшли найважливіші обліково-статистичні джерела з історії Слобідської України 60-х рр. XVIII ст. Документи було підготовлено напередодні бруталного скасування Росією козацького устрою краю та в перші роки після цих переломних подій в історії Слобожанщини. Джерела містять унікальні відомості про слобідську козацьку старшину, дозволяють з’ясувати її персональний склад, кількісні й вікові характеристики, прослідкувати родинні зв’язки, походження, дослідити особливості світогляду тогочасної верхівки Слобожанщини. Суттєвою є можливість взаємної верифікації й доповнення джерел. Усі документи друкуються вперше.

Для науковців, краєзнавців, студентів, усіх, хто цікавиться минулим України та історією власного роду.

26. Ижицкий Г.В. Харьков в газетном репортаже и рекламных объявлениях / Г.В.Ижицкий. – Х. : Фолио, 2011. – 126 с.

Харьковские газеты конца 19 – начала 20 века – один из интереснейших источников информации о быте и нравах харьковчан. Эта книга ни в коей мере не претендует на научный характер и предполагает субъективный подход к трактовке исторических фактов. Но вывод после ее прочтения напрашивается вполне научный: прошло сто лет, а харьковчане мало изменились. Автор убедился в этом, пролистав не одну подшивку старых газет.

27. Илляшевич Л.В. Краткий очерк истории харьковского дворянства / Л.В.Илляшевич. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2007. – 173 с.

Книга написана потомственным дворянином Харьковской губернии, предводителем дворянства Змиевского уезда Львом

Васильевичем Илляшевичем. Она раскрывает страницы истории харьковского дворянства с момента основания города и до 1880 г.

Книга дополнена биографией самого автора (исследователя истории Харьковской губернии), изображениями гербов и дворянских грамот, портретов российских императоров. Все это может послужить дополнительным материалом в изучении исторического прошлого Слобожанщины.

28. Книга Пам'яті України. Харківська область : Т. 2. Переможці. – Х. : Обл. пошук.-вид. наук. ред. Кн. Пам'яті України, 2008. – 471 с.

До другого тому підсумкового історико-меморіального багатотомного видання серіалу “Переможці”, мета якого – сприяти популяризації серед світової спільноти вагомого внеску українського народу в перемогу у Другій світовій війні, – увійшли поіменні списки з розширеними біографічними даними громадян України, учасників Великої Вітчизняної війни: ветеранів, чия доля пов'язана з Харківською областю, поіменний список партизанів, підпільників і патріотів, поіменний список полеглих воїнів, уродженців Тамбовської обл., які загинули на території Харківщини, додатковий поіменний список полеглих захисників батьківщини, яки народилися, мешкали на території Харківської області, померли у госпіталях або загинули під час боїв та у фашистським полоні.

29. Конюшенко П.Е. Украина. Три года в фашистской неволе, 1941–1944 / П.Е.Конюшенко. – Х. : Медиа-Полис, 2011. – 207 с.

Опираясь на документы и научные труды отечественных и зарубежных историков, в данной книге освещается правда истории Великой Отечественной войны. Описываются героические и в то же время трагические события, которые разворачивались на Украине в годы войны советского народа с немецко-фашистскими захватчиками. Книга – дань памяти тех, кто в борьбе с фашистскими захватчиками отдал свою жизнь и здоровье, добывая Великую Победу.

Издание предназначено для широкого круга читателей.

30. Маслійчук В.Л. Козацька старшина слобідських полків другої половини XVII ст. – першої третини XVIII ст. / В.Л.Маслійчук ; Ін-т сусп. дослідж., Харк. іст.-філол. т-вої. – Вид. 2-ге, допрац. й допов. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2009. – 356 с. : іл.

У другому переробленому виданні дослідження розглянуто низку проблем формування еліти Слобідської України. Детально висвітлено історіографію питання, проблеми заселення Слобідської України та утворення слобідських полків, джерела формування місцевої козацької старшини та відносини цієї старшини з російською військово-помісною системою, соціально-економічне виділення місцевих управлінців і перетворення їх на прошарок поміщиків. Автор зупиняється на великих політичних і соціальних трансформаціях у регіоні в першій третині XVIII ст., на молдавській еміграції у слобідські полки та на ідеології місцевого шляхетства.

Для істориків, соціологів, політологів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться минулим та соціально-політичними проблемами.

31. Маслійчук В.Л. Провінція на перехресті культур: дослідж. з історії Слобід. України XVII–XIX ст. / В.Л.Маслійчук. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2008. – 399 с.

Автор досліджує міжетнічні взаємини на Слобожанщині: контакти між українським та російським населенням, увагу слобідсько-українських старшин до свого походження з Речі Посполитої, побутування грецьких купців у Харкові 60-х рр. 18 ст., етнічні взаємовпливи в Острозькій провінції 1765–1780 рр., винищення українським населенням турецьких військовополонених у містечку Валках 1812 р. Висвітлюються соціальні проблеми та модернізаційні реформи російського уряду в Слобідських полках 18 ст. Систематизуються дані біографій чільних діячів Слобідської України... Крім того, автор роздумує про образи Харкова 17–19 ст.

32. Мы помним подвиг ваш : очерки о жизни и деятельности сотрудников Национального фармацевтического университета –

ветеранов Великой Отечественной войны 1941–1945 гг. / Нац. фармац. ун-т. – Х. : Золотые страницы, 2010. – 102 с.

Книга посвящается сотрудникам Национального фармацевтического университета, которые защищали нашу Родину от немецких захватчиков и внесли свой вклад в Победу над фашизмом во Второй мировой войне.

33. Сватенко В.Я. Без права на прощю і забуття / В.Я.Сватенко. – Х. : Оригінал, 2007. – 87 с.

У книзі на підставі численних історичних та архівних першоджерел висвітлюється одна з найстрашніших сторінок – створений комуністичним режимом голодомор-геноцид 1932–1933 рр. в Україні.

Для широкого кола читачів.

34. Я помню, я горжусь ... : 65-летию Победы в Великой Отечественной войне посвящается / Нар. укр. акад. – Х. : НУА, 2010. – 182 с.

Книга содержит работы студентов и школьников Харьковского гуманитарного университета “Народная украинская академия”, представленные на традиционный ежегодный академический конкурс “История моей семьи”. В связи с 65-летием Победы главной номинацией конкурса 2010 г. стала “Великая Отечественная война в истории моей семьи”. Работы, в которых молодые люди рассказывают о своих прадедах, о своем видении и своих оценках тех грозных героических лет, и составили содержание этого сборника.

Книга предназначена студентам, школьникам, их родителям и учителям – всем тем, кому интересен взгляд современной молодежи на жизнь и борьбу старших поколений, на проблему сохранения связи времен.

Історія міст і сіл області, районів м. Харкова

35. Дергачівському району 85 років. Сторінки історії, здобутки сьогодення. – Х. : Золоті сторінки, 2008. – 159 с.

У виданні, присвяченому 85-річчю Дергачівського району Харківської області, міститься інформація про утворення району, його розвиток, події часів Великої Вітчизняної війни і повоєнну відбудову, відомості про видатних вчених, державних діячів, письменників, життя яких пов'язане з Дергачівщиною; а також про сучасний стан економіки, освіти, культури, фізичної культури та спорту в районі, відомості про міську, селищні і сільські ради.

Окремим розділом видання є фотоальбом, який ілюструє різні аспекти сучасного життя району.

36. Древности города Купянска. 1675–1699. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 59 с.

В книге собраны документы, касающиеся основания и первых лет существования г. Купянска. Документы хранятся в Российском государственном архиве древних актов (РГАДА, г. Москва) и ранее не были введены в научный оборот. Дополняет документы РГАДА археологический очерк.

Для всех, кто любит и ценит историю Слободского края.

37. Зміївський район: 85 років. – [Б.м. : б.в., 200–]. – [9] с.

Умістити абсолютно все найцікавіше з життя району в одному виданні неможливо. Найголовніше завдання цього буклету – показати наше сьогодні і згадати найяскравіші сторінки минулого, особливо зупинившись на досягненнях і актуальних питаннях останніх декілька років: символіка і паспорт району, значущі події в історії Зміївщини, уродженці району, що залишили помітний слід в історії країни, святині, рекорди... Фото.

38. Изюмский шлях: маршрутами истории : путеводитель. – Х. : Золотые страницы, 2009. – 103 с. : ил.

Издание знакомит с важнейшими вехами в истории развития небольших слобожанских городов Изюм и Святогорск, рассказывает о Свято-Успенской лавре, памятниках истории, архитектуры этих городов.

Отдельно предлагается информация для любителей «зеленого туризма» – увлекательное путешествие по Северскому Донцу. Проводится экскурсия по Артёмовскому заводу шампанских вин,

спелеосанаторію “Соляная симфонія” (г. Соледар). Представлена обзорная інформація о сучасній житті міст, доповнена необхідними справочними даними.

Видання адресовано передусім туристам і всім, хто цікавиться історією краю.

39. Історичні пам'ятки Краснокутщини : [путівник]. – [Б.м. : б.в., 200–]. – 23 с.

Це один із найстаріших районних центрів Харківщини. Вважається, що він був заснований у 1651 р. переселенцями з-під Корсуня у мальовничій місцевості на пагорбі річки в оточенні лісів. У 17-18 ст. це поселення мало назву Красний кут – “Мальовничий куточок”, у 1780 р. воно було перейменовано у Краснокутськ. У Краснокутському районі, крім самого райцентру, є кілька населених пунктів, заснованих у 17 ст. В Україні та за її межами Краснокутський район відомий завдяки кільком визначним місцям, що завжди приваблюють тисячі туристів. Передусім це Краснокутський дендропарк та Наталіївський парк – пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, а також Пархомівський історико-художній музей та інші.

40. Красноградщина : іст. альм. : Кн. 1. Протистояння. – Х. : Майдан, 2009. – 309 с.

Перша книга історичного альманаху “Красноградщина” присвячена світлій пам'яті жителів Красноградського району, які опинилися в окупації, та воїнам Південного, Південно-Західного, Воронезького фронтів, які боролися за визволення Красноградщини.

Книга написана на основі архівних матеріалів і спогадів безпосередніх учасників трагічних подій окупації і кровопролитних операцій Червоної Армії. В книзі використано вірші красноградської поетеси Дмитренко Тетяни Іванівни.

41. Красноградщина : іст. альм. : Кн. 2. Визволення. – Х. : Майдан, 2010. – 429 с.

Друга книга історичного альманаху “Красноградщина” продовжує дослідження історії Красноградського району і його жителів періоду Великої Вітчизняної війни.

Книга написана на основі архівних матеріалів, спогадів безпосередніх учасників трагічних подій окупації і кровопролитних

операцій Червоної Армії. В книзі використано вірші красноградських поетів Дмитренко Тетяни Іванівни і Єфремова Миколи Пантелеймоновича.

42. Кукса М.Ф. Куп'янщина в потоці історії / М.Ф.Кукса. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2009. – 367 с.

Книга являє собою розповідь, побудовану на матеріалах краєзнавчих досліджень, які складаються у загальну картину історії Куп'янського району, що на Харківщині – від початку його заселення та до наших часів. Надана цікава інформація про минуле та сучасне цього краю, про те, якою є Куп'янщина на початку третього тисячоліття.

Для всіх, хто цікавиться історією краю.

43. Куп'янськ. / Куп'ян. міська рада, Харківський приватний музей міської садиби. – [200–].

Комплект листівок поч. ХХ ст. з приват. колекції В.Титаря та А.Хільковського.

Куп'янськ – мальовниче місто Харківської області, яке затишно розкинулося на берегах річки Оскіл, за 120 кілометрів на схід від Харкова та за 40 кілометрів від південного кордону з Російською Федерацією. До складу міста входять 2 селища міського типу: Ківшарівка та Куп'янськ-Вузловий.

44. Малыжино, Мерло Богодуховского уезда Харьковской губернии. Немного истории... / Гос. арх. Харьк. обл. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2009. – 42 с.

В этом мире много удивительного, например, как наша земля сохраняет осколки и целые острова минувших эпох. Сохраняет вопреки всему. И как удивительно теперь находят эти приметы прошлого в беседке, затерявшейся в старом парке, в упавшей колонне, в крепиде старой дороги, ведущей к графскому дворцу... Для того, чтобы увидеть это – не надо ехать за тридевять земель: эту красоту хранит наш край. А открывать красоту родной земли удивительнее многократно!

Издание включает выдержки из документальных источников: реестров, прошений, материалов земского суда, статистических описаний; материалы по гидрографии и климату, о нравах и обычаях жителей, о промышленности и ведении сельского хозяйства Малыжино и Мерло (вторая половина XVII – XVIII ст.)

45. Наша спадщина: сторінками історії Лозівщини. – Лозова : ПП Плотников, 2008. – 36 с.

Об'єднати любителів історії задля збереження культурної спадщини – це мета Лозівського міського клубу істориків ім. Дмитра Яворницького і одна з цілей громадської організації “Центр громадських ініціатив “Народна дія”. Саме завдяки спільним зусиллям багатьох людей, жителів усіх сільських і селищних рад Лозівського району, почали писати історію краю. І ця брошура – перші результати співробітництва.

46. Парамонов А.Ф. Село Ямное Богодуховского уезда. История. Предисловие / А.Ф.Парамонов. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 91 с.

Село Ямное бывшего Ахтырского слободского казачьего полка, позднее Богодуховского уезда Харьковской губернии, а сегодня Велико-писаревского района Сумской области... Множество селений Слободской Украины мечтают хотя бы о части той истории, которая была некогда в Ямном.

Одна из основополагающих идей при подготовке издания была в том, чтобы подарить книгу, которая дала бы повод односельчанам, и особенно детям, гордиться историей своего села, своими предками; помогла бы сберець уцелевшие старые здания и возродить каменный храм, который некогда украшал центр Ямного...

Книга основывается на историческом материале и документах, хранящихся в архивах Харьковской области, Киева и Москвы.

47. Парамонов А.Ф. Слобода Закутние Хутора / А.Ф.Парамонов. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 76 с. – (Древности Первомайщины).

До этого историю заселения междуречья рек Орели и Орельки никто не описывал. В сборнике впервые рассказывается об образовании в Орельских хуторах новых поселений. Описывается не только с. Закутневка, но и другие села получили информацию по истории своих земель (в сегодняшнее с. Закутневка входит множество ранее стоящих отдельно хуторов и деревень).

Серия “Древности Первомайщины” основана А.Парамоновым в 2000 г.

48. Пересічне. – [Б.м. : б.в.], 2010. – 19 с.

Територію Слобожанщини, де нині розташовано Пересічне, в XIII ст. називали Дике Поле. Ця земля постійно ставала полем бою... Село Пересічне засновано у 1635 р. переселенцями із нижнього лівобережжя річки Дніпра...

Нарис про історію і сучасність селища, свята і традиції, розвиток малого та середнього бізнесу, пошукову роботу, діяльність санаторію “Березівські мінеральні води”, талановитих та працьовитих людей цього багатого краю. Фото.

49. Печенеги. Немного истории... / Гос. арх. Харьк. обл. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2009. – 42 с.

Книга написана на основе документов, хранящихся в Государственном архиве Харьковской области и повествует об истории Печенег с момента первых упоминаний (начиная с царских грамот).

Для широкого круга читателей, всех тех, кто интересуется историей своего края.

50. Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовя Чугуевского уезда. 1782. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2010. – 87 с. – (Слобожанские родоводы).

Настоящая книга открывает цикл публикаций ревизских сказок войсковой слободы Мартовя, хранящихся в Государственном архиве Харьковской области (ГАХО).

Это – IV ревизия, проведённая в 1782 г. При передаче текста сохранились орфографические особенности. Слова, сокращенно написанные под титлом, расшифровывались.

51. Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Чугуевского уезда. 1795. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 185 с. – (Слобожанские родоводы).

Данная книга продолжает серию публикаций документов о селе Мартовом и его жителях. Читателю представляется 5-я ревизия войсковых обывателей слободы Мартовой. Эта ревизия хранится в фонде Казенной палаты в Государственном архиве Харьковской области. На момент ревизии слобода относилась к Чугуевскому уезду Харьковского наместничества.

Сейчас с. Мартовое относится к Печенежскому р-ну Харьковской обл. Ревизские сказки являются бесценным источником генеалогической информации, численности приписного населения, статистики имен того времени и т.д. При передаче ревизии сохранились орфографические особенности.

52. Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Волчанского уезда. 1816. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 155 с. – (Слобожанские родоводы).

Книга содержит публикации ревизских сказок слободы Мартовой Волчанского уезда Харьковской губернии. В этом издании печатается

седьмая ревизия, т.е. ревизия 1816 г. (была назначена в 1815 г., после окончания войны с Наполеоном). Основной целью ревизии было выявить демографические потери, которые понесла страна в ходе военных действий 1812–1815 гг.

Начиная с этой, седьмой ревизии, вводится упрощенная форма структурированных данных, запись отныне ведется по семьям.

53. Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Волчанского уезда. 1835. – Х. : Харьковский

частный музей городской усадьбы, 2011. – 156 с. – (Слобожанские родоводы).

Данная книга продолжает ряд публикаций ревизских сказок слободы Мартовой Волчанского уезда. В этом издании печатается восьмая ревизия по состоянию на 1 апреля 1835 г. Восьмая ревизия была окончена в 3 года, – на продление срока ревизии повлияли форс-мажорные обстоятельства (сильная засуха в южных губерниях России в сентябре 1833 г., когда правительство приказало на время прекратить производство ревизии). При переводе текста ревизии сохранялись его орфографические особенности.

54. Ревизская сказка государственных крестьян сл. Мартовая Волчанского уезда. 1850. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 122 с. – (Слобожанские родоводы).

В книге печатается девятая ревизия слободы Мартовой Хотомлянской волости Волчанского уезда Харьковской губернии, составленная на 26 октября 1850 г. Ревизия хранится в Харьковском Государственном Архиве в Фонде Казенной палаты.

Император Николай I подписал Указ о проведении девятой переписи 11 января 1850 г. Материалы ревизий всегда представляли большой интерес для исследователей. На основе анализа этой ревизии и других источников, насколько это было возможно, дана картина распределения населения России по губерниям и уездам, а также по сословиям и состояниям. Эта сводка является лучшей из всех подсчетов населения дореформенной эпохи. При передаче текста ревизии сохранились его особенности в написании имен и фамилий.

55. Рибальченко Р.К. Дергачі: містечко на Лопані, на Великому шляху, на Слобожанщині : іст.-краєзнав. нариси / Р.К.Рибальченко. – Х. : Поліграфіст, 2008. – 632 с.

За допомогою цієї книги, надзвичайно багаті на різномірний і подекуди досить рідкісний матеріал, читачі мають чудову нагоду краще пізнати свій рідний край, місцеву історію, традиції та звичаї свого народу. Для широкого кола читачів.

56. Рыбальченко Р.К. Impression / Р.К.Рыбальченко. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы : Райдер, 2008. – 195 с.

Мир меняется, этим уже никого не удивишь, но именно эти перемены заставляют братья за перо, описывать прошедшее. Видеть в прошлом лучшее и прекрасное, безвозвратно утерянное дано не каждому. Автор книги – из таких влюбленных в седую старину людей.

Это не совсем обычный для автора труд. Книга не имеет четкого логического настроения, это собрание миниатюр и новелл. Главное в ней – доступность передачи настроения чудесного мира, где есть солнечный свет, рассеивающий даже грустные настроения. Более того, эта книга даст возможность многим людям задуматься о своих предках, поможет людям вернуть память о них своим будущим поколениям.

57. Туристичні перлини Балаклійщини / Балакл. район. держ. адмін., Балакл. район. рада, Відділ культури і туризму. – [Балаклія : б.в., 200–]. – 27 с.

На території Балаклійщини донині збереглося чимало різноманітних пам'яток, які свідчать про давнє заселення цих земель та

нагадують про події більш близьких часів. У районі знаходиться 353 археологічні пам'ятки, п'ять пам'яток архітектури, розташовані заказники, міні-дендропарк, станція юних натуралістів, а також функціонують дитячий оздоровчий табір, санаторій. Балаклійська земля є батьківщиною “українського соловейка” Оксани Петрусенка, багатьох письменників, талановитих художників, відомих політиків, науковців, вчених, лікарів.

58. Фесенко-Мороз М.А. Моя родословная. Жизнь как она есть / М.А.Фесенко-Мороз. – Х. : САГА, 2011. – 239 с.

В книгу вошли воспоминания и размышления Фесенко-Мороз М.А., уроженки Зачепиловки, Харьковской области.

Рассказывая о себе и своих родственниках, автор пишет не только родословную своей семьи, охватывая период с начала 20 века до наших дней, но и историю своего поколения, испытавшего разруху и голод, войны и счастье мирного времени. Автор с

любовью рассказывает о своем родном крае – Зачепиловщине, его тружениках, воинах, поэтах.

59. Чугуївський район: 85 років. – [Б.м. : б.в., 2008]. – [9] с.

Історико-краєзнавчий нарис.

Чугуївський район створено у 1923 році. Видання присвячене до його ювілею – 85 річчя і знайомить читачів з історико-географічною характеристикою, промисловим комплексом, сільським господарством, побутом і народними звичаями краю, почесними громадянами.

60. Юхно І.О. Край наш Краснокутський : іст. нарис із найдавніших часів до сьогодні / І.О.Юхно, М.Ф.Кукса. – Полтава : Дивосвіт, 2008. – 387 с.

Краснокутщина, як і вся Україна, пережила багато подій. У ній, як у тій краплині роси, відбилося все те добре і зле, що випало на долю

України, її народу. Про це як раз і мовиться в книзі. На основі того, що вже написано про наш край, на підставі документів та різноманітних джерел автори прагнули показати життя народу якомога повніше. У книзі зроблена спроба бодай побіжно дати уявлення про географію та топоніміку краю, побут, культуру, життя наших далеких і близьких попередників та сучасників.

Пропонована робота адресована насамперед учителям та учням шкіл, краєзнавцям, студентам, краснокутчанам, яких доля закинула за межі рідної землі, гостям, котрі відвідають наш край, узагалі всім, хто хоче долучитися до справи вивчення історії своєї малої батьківщини.

НАРОДНЕ ГОСПОДАРСТВО КРАЮ

61. Історія солодкого життя : нариси з історії виробництва солодошів у Харкові. – Х. : Іріс, 2010. – 239 с.

Ювілейне видання присвячено 75-річчю харківської бісквітної фабрики, одного з провідних підприємств кондитерської галузі України. На сторінках книги висвітлено історію

кондитерського виробництва Слобожанщини – від кустарних майстерень до промислових підприємств.

Вперше описано шлях розвитку Харківської бісквітної фабрики від заснування і до сьогодні.

62. Сергієнко О.Г. Артемівський спиртовий завод. Давнина і сьогодення / О.Г.Сергієнко. – Х. : Фоліо, 2010. – 103 с.

Видання присвячено виникненню та розвитку виробництва алкогольних напоїв, історії і сьогоденню ДП “Артемівський спиртовий завод” (с. Артемівка, Харк. р-н), одного із найстаріших підприємств даної галузі в Україні.

Розраховане на широке коло читачів.

63. Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року. – Х. : Видавничий Дім “ІНЖЕК”, 2008. – 347 с.

Книга є результатом науково практичної розробки групи вчених і фахівців-практиків у галузі стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів України.

У роботі на основі теоретичних досліджень пропонується новий підхід до розробки стратегії соціально-економічного розвитку регіонів. На прикладі Харківської області теоретичні розробки втілені у конкретні практичні заходи.

Книга призначена для вчених і практиків, які займаються питанням планування соціально-економічного розвитку регіонів. Вона буде цікавою та корисною викладачам, аспірантам і студентам вищих навчальних закладів, а також широким верствам населення.

64. Турбоатому – 75. История, достижения, перспективы. – Х. : Золотые страницы, 2009. – 199 с.

Издание посвящено 75-летию одного из флагманов отечественного машиностроения – Турбоатома. В книге содержится информация о строительстве, становлении и достижениях предприятия. Приводятся сведения о роли завода в развитии мировой энергетики, о руководителях, ученых, специалистах, рабочих, сделавших особый вклад в историю завода.

65. Харьков инвестиционный : справ. изд. – Х. : Контраст, 2008. – 93 с.

Настоящая работа позволит потенциальным инвесторам ознакомиться с показателями социально-экономического развития региона, сориентироваться на современном рынке недвижимости Харькова, оценить возможности и перспективы вложений в различного рода проекты. В книге приведены основные показатели инвестиционной привлекательности Харьковского региона: демографическая ситуация, ставки капитализации, нормы возврата капитала и особенности ценообразования для различных сегментов рынка. Прогноз развития рынка на среднесрочную перспективу.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я. МЕДИЧНІ УСТАНОВИ

66. Алексею Александровичу Коржу – 85: Жизнь и творчество нашего кумира / под ред. Л.Д.Горидовой ; Ин-т патологии позвоночника и суставов им. М.И.Ситенко АМН Украины. – Х. : Оберіг, 2009. – 198 с.

Монография посвящена 85-летию академика А.А.Коржа. На историческом (фактическом) материале прослеживается сложный жизненный путь юбиляра. Представлено научное наследие во всех сферах ортопедии и травматологии, созданное ученым. Включено большое количество поздравлений, подтверждающих мировое признание юбиляра.

67. Березовские минеральные воды: [санаторий, Дергач. р-н.: буклет]. – [Б.м. : б.и., 201–]. – 7 с.

В буклете представлена история создания санатория “Берминводы”. Рассказано о целебных свойствах воды из местного источника, о лечении и условиях проживания в санатории. Интересна информация о вариантах организации досуга и отдыха в здравнице.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

68. 80 лет харьковскому альпинизму : сб. ст. / Федерация альпинизма и скалолазания Харьк. обл. – Х. : Золотые страницы, 2008. – 256 с. : ил.

В издании представлен исторический очерк о зарождении и становлении альпинистского движения в Харькове и Украине; включены рассказы о жизни и достижениях талантливых спортсменов, которые приумножали спортивную славу страны. Отдельно приведены персоналии харьковских альпинистов. Издание иллюстрировано photographиями известных альпинистов – непосредственных участников восхождений.

Книга имеет большое значение для воспитания новых поколений молодых альпинистов. Предназначено для широкого круга читателей.

69. Грот Ю.И. 100 лет харьковскому футболу / Ю.И.Грот ; Харьк. обл. федерация футбола. – Х. : Золотые страницы, 2008. – 431 с.

В мире издается много литературы, посвященной футболу: от ежедневной и еженедельной периодики до солидных изданий – биографических мемуаров великих мастеров кожаного мяча. Но особенную ценность для любителей футбола всегда представляли книги справочного и исторического характера.

Данное издание, посвященное 100-летию харьковского футбола, отражает знаменательные и важнейшие события спортивной жизни многих харьковских футбольных клубов и команд. Широкому кругу болельщиков, несомненно, будут интересны факты из жизни легендарных и выдающихся спортсменов, анализ многих турниров и отдельных матчей.

Для широкого круга читателей.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА І УПРАВЛІННЯ В КРАЇ

70. Куп'янська митниця: історія та сучасність. 15 років : 1993–2008 / за заг. ред. С.В.Макеєнка ; Держ. мит. служба України, Схід. регіон. митниця. – Х. : Гриф, 2008. – 119 с.

У книзі, виданій до 15-річчя Куп'янської митниці, розповідається про її становлення, розвиток, основні напрямки роботи, структурні підрозділи та про тих людей, які несуть не просту, а часом і небезпечну службу, захищаючи економічні інтереси держави на митному кордоні.

Розраховано на тих, хто цікавиться митною службою України.

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА.

71. Дмитриевская церковь г. Харькова. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 63 с. : ил. – (Православные храмы Слободской Украины).

Харьковский частный музей городской усадьбы продолжает серию книг “Православные храмы Слободской Украины”. Книга “Дмитриевская церковь г. Харькова” состоит из 2-х частей, написанных протоиереем Дмитриевской церкви Иоанном Чижевским (1877 г.) и дворянином Изюмского уезда Анемподистом Носовым (1883 г.).

Книга для всех, кто интересуется историческим прошлым г. Харькова.

72. Никодим (игумен). Святыня Нововодолажчини: по благословению Высокопреосвященнейшего Никодима, митрополита Харьковского и Богодуховского / Игумен Никодим (С.И.Сылко), Н.П.Белоброва. – Х. : Прапор, 2008. – 80 с. : ил.

Книга знакомит со славной историей Архангело-Михайловского храма с. Ракитного Нововодолажского района Харьковской области – этого уникального памятника церковного зодчества начала XIX ст. У храма, как и у человека, с первого дня рождения пишется книга жизни. Как по своей архитектуре храм

неповторим, так и по своей истории сугубо индивидуален. Возведенный более 200 лет назад Архангело-Михайловский храм – свидетель многих радостных и горестных событий. Познавая историю наших храмов, мы одновременно узнаем культуру, этику, быт и, самое главное, веру людей, когда-то живших и молившихся в этих святынях.

73. Онуфрий (архиепископ Изюмский). История Харьковской епархии, 1799–2009 / Архиепископ Изюмский Онуфрий. – Х. : Майдан, 2009. – 447 с.

210-летие существования Харьковской епархии Украинской Православной Церкви – величественная дата не только относительно жизни отдельного человека, но и с точки зрения любой общественной институции.

Эта книга вышла в свет в канун 210-летнего юбилея епархии по благословению митрополита Харьковского и Богодуховского Никодима. В её основу легла диссертация архиепископа Изюмского Онуфрия “Харьковская епархия (1850–1992). Историко-каноническое исследование”. В издании показан путь Харьковской епархии с момента её основания до настоящего времени. Книга является своеобразным продолжением огромного труда архиепископа Черниговского и Нежинского Филарета, который оставил нам в наследство фундаментальное “Историко-статистическое описание Харьковской епархии”.

74. Паньок Т.В. Слобожанська ікона XVII – початку XIX століття / Т.В.Паньок. – Х. : ФО-П “Іванова”, 2008. – 279 с.

Монографію присвячено вивченню слобожанського іконопису XVII – початку XIX ст. та його стильовій еволюції. Уперше становлення регіональної іконописної школи розглядається в контексті формування слобожанина як етнокультурного типу та релігійної культури українських переселенців. Аналізуються іконографія і стильові особливості іконопису в регіоні та наголошується на винятковому значенні українського бароко в його культурі.

Для мистецтвознавців, а також читачів, які цікавляться українським мистецтвом.

75. Сергієнко О.Г. Православні храми Мерефи : іст. нарис / О.Г.Сергієнко. – Х. : [б.в.], 2010. – 120 с.

Православні храми з самого початку заселення Слобожанщини і протягом наступних трьох століть були осередком духовного життя і культури слобожанців. Написати про храми Мерефи – це був поклик душі, щоб не стерлась пам'ять про них в наших серцях.

Автор історичного нарису “Православні храми Мерефи” звертає увагу на те, що він не претендує на детальний опис храмів міста Мерефи, адже це тільки історичний нарис. Це друга книжка автора про слобожанців, про заселення краю, побут і звичаї, про православну культуру.

76. Фомин П.Г. Церковные древности Харьковского края : ист.-археол. очерк / П.Г.Фомин. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 237 с. : ил. – (Православные храмы Слободской Украины).

Фомин П.Г. протоиерей Харьковской епархии, специалист в области церковного искусства и заведующий Харьковского епархиального церковно-археологического музея. Он был организатором научных экспедиций по уездам, в ходе которых фиксировались памятники церковной старины. Автор первым на Слободской Украине систематически и всесторонне изучил древние каменные и деревянные местные Храмы, классифицировал их и сравнил с Храмами Киевской, Волынской, Подольской и других губерний. В 1916 г. вышла в свет книга “Церковные древности Харьковского края”.

Серия “Православные храмы Слободской Украины” основана Харьковским частным музеем городской усадьбы в 2006 г.

НАУКОВЕ ЖИТТЯ В КРАЇ. ОСВІТА.

77. Анатолий Николаевич Туренко. Ученый. Новатор. Руководитель: (к 70-летию со дня рождения) / Харьк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. – Х. : ХНАДУ, 2010. – 158 с. : ил. – (Биография и библиография ученых ХНАДУ (ХАДИ)).

В издании освещаются основные этапы жизненного пути; научной, педагогической, административной и общественной деятельности ученого с мировым именем. А.Н.Туренко – ведущий специалист автомобильно-дорожной отрасли, мудрый руководитель и организатор, доктор технических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, лауреат Государственной премии Украины в области науки и техники, заслуженный деятель Транспортной академии Украины, академик и вице-президент Транспортной академии Украины, ректор Харьковского автомобильно-дорожного университета.

Издание представляет интерес для практических работников, ученых, преподавателей и широкого круга читателей.

78. Артюх С.Ф. История Украинской инженерно-педагогической академии / С.Ф.Артюх. – Х. : Прапор, 2007. – 352 с.

Эта монография является первой попыткой систематического изложения истории академии за 50 лет её существования. Книга состоит из 2 частей: в первой части нашли отражения события, связанные с жизнью академии в целом, а во второй приводятся краткие описания истории отдельных структурных подразделений вуза до 2007 г. включительно.

79. Багалій Д.І. Вибрані праці : у 6 т. Т. 4. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам). Ч. 2 : (1815–1935 гг.) / Д.І.Багалій ; Нац. Акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського (Харк. філ.) [та ін.]. – Х. : НУА, 2005. – 1003 с.

Четвертый том избранных работ видатного украинского историка та громадського діяча другої половини XIX – першої третини XX ст. Д.І.Багалія включає в себе другу частину фундаментальної монографії “Опыт истории Харьковского университета (по неизданным

матеріалам)”. У цій праці на багатому документальному матеріалі всебічно охарактеризовано організаційну, навчальну, наукову та виховну діяльність навчального закладу, професорсько-викладацький корпус та студентство. Показано вплив університету на розвиток Харкова, зв’язки університетських діячів з місцевим суспільством, висвітлено стан початкової та середньої освіти у Харківському навчальному окрузі у період з 1815 до 1835 р.

Монографія призначена широкому колу читачів: дослідників історії та культури, студентів, усіх, хто цікавиться минулим Харкова, Слобожанщини та розвитком освіти.

80. Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Харківська область / Акад. пед. наук України, Асоц. ректорів пед. унів-тів Європи, Ін-т вищ. освіти. – К. : Знання України, 2009. – 431 с.

Монографія – перша в серії книг, присвячених комплексному аналізу вищої педагогічної освіти і науки в Україні. Характерні риси педагогічної освіти Харківської області висвітлюються і на тлі історії розвитку, природно-географічних і економічних умов Слобожанщини. Послідовно розкрито багатство інтелектуально-культурного потенціалу краю в єдності науки і культури. Простежено історичний розвиток педагогічної освіти на Слобожанщині. Дослідження завершується аналізом сучасних проблем і перспектив подальшого розвитку педагогічної освіти і науки в Харківській області.

81. Гипрококкс: история и современность. – Х. : ИНЖЭК, 2009. – 293 с.

В издании рассматривается история создания и деятельности государственного института по проектированию предприятий коксохимической промышленности Гипрококкс в 1929–2009 гг. На основе обширного материала освещены вопросы становления научно-инженерной школы по проектированию предприятий коксохимической промышленности, создания прогрессивных технологических систем и оборудования, деятельности ведущих инженеров и ученых. Издание посвящено юбилейной дате в истории Гипрококкса – 80-летию со дня основания.

Книга адресована широкому кругу инженеров, научных работников, всех интересующихся историей и сегодняшним днем отечественной и мировой коксохимии.

82. Лебедев А.С. Харьковский коллегиум как просветительный центр Слободской Украины до учреждения в Харькове университета / А.С.Лебедев ; изд. Императ. о-ва истории и древностей Рос. при Моск. ун-те. – [Репринт. изд.]. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, 2011. – 101 с.

Репринтное издание книги, вышедшей в 1886 г.

83. На алтарь призвания: очерки о пед. династиях Харьковщины / под общ. ред. Е.В.Астаховой ; Нар. укр. акад. – Х. : НУА, 2010. – 562 с.

Эта книга – прямое продолжение вышедших за последние десять лет публикаций серии “Образование Харьковщины в лицах”. В очерках показаны педагогические династии, представители которых на протяжении трех и более поколений работали на ниве образования. Здесь представлены портреты и выдающихся ученых – наставников студенчества, и маститых учителей, посвятивших свою жизнь делу просвещения. Очерки подготовлены коллективом преподавателей Народной украинской академии с целью рассказать широкому читателю о том, как происходит процесс становления династий и почему среди учителей и преподавателей высшей школы таких династий особенно много.

84. Тверитникова О.Є. Зародження і розвиток науково-технічної школи електротехніки професора П.П.Копняєва (1885–1950 рр.) : монографія / О.Є.Тверитникова ; Нац. техн. ун-т “Харк. політехн. ін-т”. – Х. : НТУ “ХПІ”, 2010. – 211 с.

Монографія присвячена історико-технічному дослідженню педагогічної, науково-дослідної, адміністративної діяльності вчених-електротехніків харківських технологічного і електротехнічного інститутів у контексті розвитку

електротехнічної галузі України. Висвітлено внесок та уточнено історичні факти діяльності окремих фахівців, які працювали в галузі електротехніки.

Розраховано на викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться історією науки і техніки.

85. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2009. – 195 с. : іл.

Ювілейне видання присвячено 80-річчю з дня заснування Харківської державної академії культури – фундатора бібліотечної та культурологічної освіти в Україні. Висвітлюються історія становлення та розвитку, основні напрями освітньої, наукової, методичної, культурно-творчої діяльності.

Для викладачів, студентів, науковців, працівників бібліотечно-інформаційних та культурологічних установ.

86. Член-корреспондент НАН України Виталий Валентинович Слезов: к 80-летию со дня рождения / Нац. акад. наук Украины, Нац. науч. центр “Харьк. физ.-техн. ин-т”, Ин-т теорет. физики им. А.И.Ахиезера. – Х. : ННЦ ХФТИ, 2010. – 51 с.

В книге отражены основные этапы жизненного пути, научно-исследовательская и педагогическая деятельность известного физика-теоретика, члена-корреспондента Национальной академии наук Украины В.В.Слезова. Указатель печатных трудов знакомит читателя с творческими достижениями ученого. Включены также воспоминания В.В.Слезова о работе, встречах с известными физиками и несколько историй из его научной жизни.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА. КУЛЬТОСВІТНІ ЗАКЛАДИ

87. Березюк Н.М. Библиотека Харьковского национального университета имени В.Н.Каразина за 200 лет (1805–2005) / Н.М.Березюк, И.Г.Левченко, Р.П.Чигринова ; Харьк. нац. ун-т им. В.Н.Каразина, Центр. науч. б-ка. – Х. : Тимченко А.Н., 2006. – 337 с.

Эта работа – первая хронологически наиболее полная история библиотеки Харьковского университета, одного из старейших университетов Восточной Европы. В контексте истории вуза, развития украинского библиотековедения, с использованием предыдущей историографии, архивных документов воссозданы этапы становления и развития библиотеки, её места в деятельности университета, в истории Харькова – большого научного, промышленного и культурного центра Украины.

88. Кеворкян К.Э. Опасная книга: феномен нацист. пропаганды / К.Э.Кеворкян. – Х. : Фолио, 2009. – 507 с.

Каким образом нацистская пропаганда уживается в каждом из нас с идеалами демократии? Как Гитлеру удалось обмануть десятки миллионов своих современников? Какие приёмы обработки массового сознания применялись вчера и в чем состоит их опасность сегодня? Исчерпывающие ответы на эти вопросы даёт новая работа известного харьковского журналиста Константина Кеворкяна.

89. Обласний навчально-методичний центр підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів : інформ. буклет / Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін. – Х. : [б.в.], 2010. – 23 с.

В 2010 р. Харківському обласному навчально-методичному центру підвищення кваліфікації працівників культурних закладів (ОНМЦ) виповнюється 10 років. Сьогодні ОНМЦ – це професійний колектив, який здійснює методичне керівництво закладами початкової мистецької освіти за різними напрямками і спеціалізаціями, запроваджує інноваційні плани щодо підвищення

фахової кваліфікації працівників галузі культури, веде активну роботу щодо виявлення обдарованих дітей в нашому регіоні.

90. Проненко В. Діалектика опору / В.Проненко. - Х. : Права людини, 2010. – 119 с.

Статті включені до збірки належать до жанру історичної публіцистики й відтворюють образи реальних осіб та подій, що довели незнищенність ідеї української незалежності і надто ж – опору загарбникам і колонізаторам. Окремі статті присвячені нашим співвітчизникам, які поклали життя за загальнолюдські цінності – Ларисі Богораз та Анатолію Марченку. Діалектичний принцип історизму орієнтує також на охоплення не тільки загального, а й своєрідно-особливого, що здавалось викинутим або зниклим в історії. А відтак у збірці “Діалектика опору” вперше йдеться про життя та діяльність Андрія Леванідова, Володимира Доленка, Анатолія Даценка. Особливий інтерес викликають статті щодо ролі Радіо-“Свобода”, “Голос Америки” та Ватиканського радіо в русі опору. Втім, за незалежної України національний опір не зник: потужні рецидиви комуністичного минулого вимагають належної відсічі, що відбилося в низці цієї збірки.

91. “Рідній Короленківській бібліотеці...” : з колекції кн. – дарунків авт., уклад. та видавців Хар. держ. наук. б-ці ім. В.Г.Короленка / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка. – Х. : Сага, 2010. – 70 с.

Видання факсимільно репрезентує найбільш цінні і цікаві матеріали зі створеної у ХДНБ ім. В.Г.Короленка колекції книг, що були подаровані бібліотеці авторами, укладачами та видавцями ХІХ–ХХІ ст. Серед дарувальників – Д.Багалій, М.Бекетов, О.Гончар, Б.Данилевський, А.Коні, А.Кримський, Д.Менделєєв, І.Нечуй-Левицький, М.Рильський, К.Сімонов, М.Сумцов, А.Твардовський, Б.Чічібабін та інші видатні діячі вітчизняної та світової науки і культури.

МИСТЕЦТВО

92. В.І.Ковтун. Вірність мистецьким традиціям : живопис, графіка. – Х. : Золоті сторінки, 2008. – [104] с. : кольор. іл.

Видання присвячено творчості відомого в Україні та за її межами народного художника України, академіка, професора кафедри живопису, керівника майстерні сюжетно-тематичної картини Віктора Івановича Ковтуна.

Культурно-громадські, адміністративні відносини пов'язують майстра із багатьма художньо-освітніми закладами, культурно-мистецькими інституціями України, Білорусі, Росії, Чувашиї і багатьох інших, серед яких одне із чільних місць займає батьківщина художника, Чернігівщина. Цю велику і напружену діяльність художник поєднує із активним власним творчим процесом, він – помітна особистість у контексті виставкового життя України та зарубіжжя. Кращі роботи із творчого доробку майстра, репродуковано у монографії, представлено у кількох сюжетно-тематичних розділах. Це дає змогу відчувати різноманітність мистецької палітри митця, прослідкувати напрямки творчості, побачити творчу еволюцію, живописні пошуки.

Ілюстративну частину, що складається із більше 100 репродукцій, доповнено монографічною статтею та довідково-бібліографічним матеріалом. Книга призначена широкому загалу, без сумніву, є тільки творчим звітом В.І.Ковтуна, підсумком зробленого за 50 років (видання призначено ювілею майстра і приурочено до його ретроспективної персональної виставки у залах Харківського художнього музею), а й стане свідченням нескороминущої цінності творчості одного з сучасних найвідоміших художників України.

93. Двуречанская вышивка. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, [200–]. – [12] л.

Комплект открыток из собраний Двуречанского районного краеведческого музея. Выпуск открыток приурочен ко Дню Громады Двуречанского района, и выходит по инициативе Райсовета, который возглавляет Николай Михайлович Зрожевский.

Решение отмечать День Громады было принято 20 мая 2008 г. (учитывая социальное значение и с целью воспитания любви к родному краю, патриотизма; для определения достижений в развитии района, чествования лучших трудовых коллективов района и их работников). День Громады отмечается ежегодно в третью субботу сентября.

94. Либероль Н.Б. Волны музыки / Н.Б.Либероль. – Х. : С.А.М., 2011. – 91 с.

Книга “Волны музыки” возвращает память автора к годам учебы в Консерватории... Рассказывается о любимых наставниках – музыкальных корифеях Харькова. Охватывается обширный кругозор океана музыки второй половины XX века.

95. Мария Винокурова: 1914–2000 : живопись, графика / Харьк. орг. Нац. союза художников Украины. – Х. : б.и., 2008. – 100 с. : ил.

Альбом посвящен творчеству Марии Яковлевны Винокуровой (1914–2000). Творческое наследие художницы многогранно. Она успешно работала в разных техниках. А любимые жанры портрет, пейзаж, натюрморт, жанровые сцены из жизни. Значительное место в творчестве художницы занимает городской пейзаж Харькова. Образность произведений М.Я.Винокуровой формируется на пересечении мира природы и мира культуры. Романтический настрой художницы создаёт вокруг них положительно заряженное эмоциональное поле...

Творчество художницы открывается зрителям явлением целостным, прошедшим свое становление ровно, без рывков. Драматические коллизии художницы остались за рамками её живописи. В ней воплотилось то подлинное мировидение, которое сегодня становится документом времени. Ничто не ускользает от пытливого взгляда художницы...

96. Миславский В.Н. Кинематографи-ческая история Харькова 1896–2010. Имена. Фильмы. События : фильмо-биограф. справ. / В.Н.Миславский ; Междунар. фестиваль короткометраж. кино “Харьк. сирень”, Харьк. нац. ун-т искусств им. И.П.Котляревского. – Х. : С.А.М., 2011. – 435 с.

В книге обобщены и систематизированы известные и мало известные материалы о съёмках фильмов в Харькове, о

режиссерах, сценаристах, операторах, актёрах, которые родились или жили в Харькове. Издание включает биографические статьи об актёрах, режиссерах, сценаристах, которые жили и живут в Харькове; статьи об игровых и хроникально-документальных фильмах, снятых в период 1896–2010 гг. Автор книги – киновед, историк кино, член Национального союза кинематографистов Украины.

Будет интересна как профессионалам, так и широкому кругу читателей, которые увлекаются кинематографом и историей Харькова.

97. П.Левченко: [комплект открыток]. – Х. : Харьковский частный музей городской усадьбы, [200–]. – [12] л. – (Из старых коллекций).

Петр Алексеевич Левченко (1856–1917). Преимущественно писал пейзажи и интерьеры. Выставки его произведений прошли в Харькове в 1918, 1929, 1939, 1956, 1986, 2006; в Киеве – в 1956, в Сумах – в 2006. Сегодня произведения П.Левченко находятся на хранении в частных коллекциях и музейных собраниях, в т.ч. – Государственной Третьяковской галерее, Харьковском художественном музее, национальном музее Украины в Киеве.

Набор открыток с картин П.Левченко, которые публикуются с оригиналов открыток, изданных в начале XX ст. в России и за рубежом, открывает серию “Старая коллекция”. Открытки из собрания известного харьковского коллекционера Владимира Петровича Титара.

98. Стогний А.А. Музей театральных кукол : путеводитель / А.А.Стогний ; Харьк. гос. акад. театр. кукол им. В.А.Афанасьева. – Х. : Золотые страницы, 2009. – 103 с.

В путеводителе в простой и увлекательной форме рассказывается об истории мирового театра кукол, основных этапах становления и развития этого искусства.

Особое внимание уделено истории Харьковского государственного академического театра кукол им. В.А.Афанасьева – со времени основания до современности. Текст сопровождается большим количеством фотографий. При помощи путеводителя читатель сможет самостоятельно легко найти в музее любой экспонат и узнать о нем подробную информацию.

Издание рассчитано на широкий круг читателей.

99. Таранушенко С.А. Житло старої Слобожанщини / С.А.Таранушенко. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2011. – 195 с. : іл. – (Україна першої третини ХХ ст. у фотографіях Стефана Таранушенка).

У фотоальбомі зібрані зображення пам'яток народної архітектури Слобідської України, що автор фотографував у 1920-х роках, коли вже був відомим дослідником. Ці фотографії ніколи не публікувались і являються унікальним зібранням, фактично не маючи аналогів. Дане зібрання передає цілісну картину архітектурного колориту слобідського краю.

100. Таранушенко С.А. Іконостаси Слобідської України / С.А.Таранушенко. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2011. – 150 с.

У фотоальбомі приводяться зображення іконостасів, хрестів, потирів, та інших предметів богослужіння православних храмів Слобідської України, що автор фотографував як на початку своєї діяльності у 1912 року, так і у 1920-х роках, коли вже був відомим дослідником. Більшість фотографій ніколи не публікувались, а деякі об'єкти відомі лише за фотографіями залишених автором. Унікальність даного зібрання ще в тому, що дає цілісну картину внутрішнього колориту храмів слобідського краю. Також дана робота дає уявлення скільки цікавих пам'яток знищено за роки радянської влади.

Для всіх, хто цікавиться історією та архітектурою Слобідської України.

101. Таранушенко С.А. Народні елементи в монументальній мурованій архітектурі Слобідської України XVII-XVIII ст. / С.А.Таранушенко ; Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, Ін-т рукопису. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2011. – 86 с. : іл. – (Україна першої третини ХХ ст. у фотографіях Стефана Таранушенка).

Фотоальбом присвячене першим мурованим храмам Слобідської України, які являються в більшості випадках першими монументальними спорудами Харкова, Сум, Ізюма, Святих гір, та інших міст Слобідської України. Ця робота друкувалась під іншою

назвою, з якої “маститі” комуністичні цензори вирізали більшість інтересних авторських зауважень. Тому нами ця робота перевидана. Автор цією розвідкою вносить вагомий внесок по вивченню архітектурних шедеврів Слобідської України. Деякі з них можна побачити і сьогодні; інші відомі по фотографіям, які свого часу зробив автор розвідки.

Для всіх, хто цікавиться історією та архітектурою Слобідської України.

102. Таранушенко С.А. Пам'ятки архітектури Слобідської України / С.А.Таранушенко ; Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, Ін-т рукопису. – Х. : Харківський приватний музей міської садиби, 2011. – 223 с. : іл. – (Україна першої третини ХХ ст. у фотографіях Стефана Таранушенка).

У фотоальбомі зібрані зображення пам'яток архітектури Слобідської України, що автор фотографував як на початку своєї діяльності у 1912 року, так і у 1920-х роках, коли вже був відомим дослідником. Більшість фотографій ніколи не публікувались, а деякі споруди відомі лише за фотографіями залишених автором. Унікальність даного зібрання ще в тому, що дає цілісну картину архітектурного колориту Слобідського краю. Також дана робота дає уявлення скільки цікавих архітектурних шедеврів, знищено за роки радянської влади.

Для всіх, хто цікавиться історією та архітектурою Слобідської України.

103. Черкасова Е. Архитектурная культура региона / Е.Черкасова. – Х. : Форт, 2010. – 123 с.

В издании рассматриваются особенности процесса развития архитектуры и градостроительства культурно-исторического региона Слободской Украины (Харьковщины) XVII – первой половины XX вв. В работе над книгой использованы библиографические и архивные источники, материалы из фондов государственных архивов Москвы, Петербурга, Киева, Харькова, Сум, Луганска, Чугуевского музея им. И.Е.Репина, а также частных коллекций. В книге нашли отражение мало известные факты архитектуры и градостроительства региона, не получившие отражения в литературных источниках по истории развития архитектуры.

Книга предназначена для архитекторов, реставраторов, искусствоведов, историков, исследователей, студентов высших учебных заведений и широкого круга читателей, интересующихся вопросами развития архитектуры.

МОВА. ФОЛЬКЛОР. ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

104. Русский язык на Харьковщине: выполняем законодательство / Харьк. обл. совет. – Х. : Факт, 2009. – 95 с.

Сборник содержит нормативно-правовые акты и справочно-аналитические материалы, являющиеся основой для формирования и реализации культурно-языковой политики в регионе. Приведен постатейный анализ закона о языках, позволяющий определить уровень и объем культурно-языковых прав жителей региона. А также представлены нормы “Европейской Хартии региональных языков или языков меньшинств”, в соответствии, с которыми государство Украина взяло на себя обязательства перед Советом Европы в части соблюдения прав граждан Украины на использование родного языка. Представлены данные Национальной Академии наук Украины о ситуации в языковой среде государства, результатах проводимой этнонациональной политики и ее дальнейших перспективах.

Сборник предназначен для депутатов местных советов, должностных лиц органов местного самоуправления и местных органов власти, политологов, журналистов, руководителей организаций и предприятий как методическое и справочно-информационное пособие.

Твори письменників Харківщини

105. Афанасьева А.В. Солдат белый, солдат черный : [проза, стихотворения] / А.Афанасьева. – Х. : Фолио, 2010. – 251 с. – (Харьковская проза).

Эта книга познакомит читателей с творчеством харьковчанки, врача-психиатра Анастасии Афанасьевой. “Говорить” – так называется её прозаическое произведение, о котором С.Костырко сказал так: “перед нами проза, в которой все – из жизни. Автора здесь как бы нет и не должно быть. Тем более – преображающей силы искусства. Но странным способом вот в этом “безыскусном письме” с самого начала

проступает индивидуальность автора, его голос, его глаз. Художник пытается увидеть логику, последовательность в “безумии” – безумии не только больных, но и в жизни вокруг них, вокруг себя, в себе, наконец. Повествование втягивает в размышление, затягивает странной глубиной, которая чудится автору вот в этих сдвигах реальности и нормы...”.

106. Бержанская Л.Л. Храм в душе : избр. стихотворения, пьесы / Л.Бержанская. – Х. : СПД-ФЛ Захаренко В.В., 2005. – 213 с.

В книге “Храм в душе” собраны стихотворения 1962–2005 гг. и две пьесы: “Сколько стоит один шаг?”, “Никогда”.

Это третья книга Людмилы Леонидовны Бержанской.

107. Глущенко К.М. Сповідь серця : [вірші, проза] / К.Глущенко. – Слов’янськ : Печатный двор, 2008. – 138 с.

Катерина Миколаївна Глущенко народилася 24 квітня 1986 р. в м. Лозова, Харківської обл. Так судилося, що її доля поєдналася з Чорнобильською трагедією і дала себе знати тяжкою недугою. За станом здоров’я навчалася вдома і закінчила школу з срібною медаллю. На даний час студентка Харківського Національного Університету ім. В.Н.Каразіна.

108. Долуханов Г.Э. Жизневорот : (стихи, рассказы, повести, пьесы) / Г.Долуханов. – Х. : НТМТ, 2010. – 239 с.

Долуханов Григорий Эдуардович родился в Баку, но с 1991 года живет в городе Харькове. Работал корреспондентом, обозревателем, редактором отделов политики и экономики, заместителем главного редактора газеты “Вечерний Харьков”, главным редактором “Городской газеты”, удостоен звания “Харьковчанин года” в 2001 и 2009 гг. “Жизневорот” – его 4 книга. Она включает кроме стихов и рассказов две повести и три пьесы.

109. Егоров А.В. Вестрон: люди, события... : сб. производств. лирики [посвящается 15-летию предприятия Вестрон] / А.Егоров. – Х. : Золотые страницы, 2009. – 215 с.

29 сентября – 15-летие харьковского предприятия Вестрон – одной из ведущих фирм Украины в области АСУ ТП АЭС.

Юбилейной дате посвящен сборник стихотворных произведений Алексея Владимировича Егорова – ведущего специалиста Вестрона. Автор книги бережно сохранил стихотворения, написанные им на протяжении всей истории предприятия. В сборник включены стихотворения, посвященные праздничным датам, связанным с историей предприятия, организаций-партнеров, а также поэтизированные биографии многих его сотрудников и друзей.

Стихи написаны в жанре “производственной лирики”.

110. Ерхов А.В. Дремлющие башни : роман / А.Ерхов. – Х. : Фолио, 2010. – 281 с. – (Харьковская проза).

“Дремлющие башни” – роман о городе и повседневности, о, казалось бы, привычных вещах, у которых вдруг открывается двойное дно... “Весь наш мир – это башня, собранная из кирпичиков, где у каждого кирпича – существа, явления, предмета – свое место; и если хотя бы одного из них не станет, рухнет вся конструкция”.

111. Жадан С.В. Ефіопія : [вірші, есеї] / С.Жадан. – Х. : Фоліо, 2009. – 121 с. – (Сафарі).

“Ефіопія” – книга про маршрути, якими рухаються кур’єри, приносячи добрі новини и поєднуючи між собою громади відступників, грабіжників та репатріантів. Вірші та есеї вміщені в книзі, є збіркою переказів про життя та небезпечні пригоди видатних мандрівників, державних злочинців, церковних діячів, духовних лідерів, кримінальних авторитетів, нелегальних емігрантів, членів спілки письменників та інших невірнорозважених осіб. На основі реальних подій.

112. Жадан С.В. Ворошиловград : роман / С.Жадан. – Х. : Фолио, 2011. – 442 с.

“Ворошиловград” – роман жесткий, меланхоличный и реалистичный. Насколько вообще может быть реалистичным соцреализм.

Однажды ты узнаёшь, что твой брат исчез в неизвестном направлении, приятели занимаются финансовыми аферами, а бизнес пытаются перекупить представители непонятных структур. Реальность оказывается зыбкой и исчезающей, жизнь делает шаг в сторону, и ты неожиданно оказываешься между своим прошлым, где тебя ждут друзья, и будущим, где тебя ждут враги. Истории украинского рейдерства посвящается.

113. Земли чугуевской напевы : [стихи и проза]. – Чугуев : III тысячелетие, 2008. – 287 с.

Во второе литературно-художественное издание альманаха вошли стихи и проза живших и ныне здравствующих литераторов причастных к г. Чугуеву и Чугуевщине. Известные мастера пера и пробующие свои силы в творчестве объединены одним порывом – сказать что-то доброе и трепетное о крае, вдохновившем Илью Репина и Бориса Чичибабина на немеркнущие с годами произведения в живописи и литературе.

114. Канюк М.Г. Из-за грани... : стихи / М.Канюк. – Х. : [б.и.], 2010. – 133 с.

Сборник стихов молодого поэта автобиографичен в своей основе.

Страшная трагедия в самом начале жизненного пути... Казалось, что потеряно все: и прошлое, и настоящее, и будущее. Но дух человека, отмеченный Божьей помощью, способен преодолеть испытания и возродиться, как Феникс из пепла, переходя посредством творчества от состояния тоски, безнадежности и отчаяния к самоосознанию, очищению, размышлению, созерцанию и любви.

Издание будет интересно любителям поэзии.

115. Кехтер М. Стихотворения и песни / М.Кехтер. – Х. : [б.и.], 2009. – 131 с.

“Творчество – высшая форма эгоизма. Я люблю этот мир отчаянно и эгоистично. Я не пишу стихов оттого, что у меня получается. Они рождаются во мне и мучают, пока не лягут на бумагу... Я как капелька росинки, которая, искрясь на солнце, с каждым мгновением испаряется, отдавая миру то, что успеет...”

Этот сборник посвящается сыну.

116. Кочерга С.А. Тишина в студии : стихотворения / С.Кочерга. – Х. : Тимченко А.Н., 2007. – 159 с.

Харьковский музыкант и поэт Сергей “Коча” (Кочерга), как отмечают многие, кто знаком с его произведениями (и не только “коллеги по цеху”), является одним из наиболее ярких, но непризнанных рок-поэтов нашего времени. Его стихи нельзя назвать лишь “текстами” песен, к тому же далеко не все они положены на музыку. К сожалению, познакомиться с творчеством Кочи раньше можно было только по редким аудиозаписям микротиражным самиздатовским брошюрам. Эта книга – первый объёмный сборник стихов Кочи, увидевший свет благодаря друзьям и почитателям его таланта.

117. Кравцов Е.Ф. Черт и художник : стихи / Е.Кравцов. – Х. : С.А.М., 2011. – 127 с.

“Черт и художник” – первый и, надо сказать, удачный сборник юмористических стихотворений Евгения Кравцова. Он попробовал и сумел народные повествования, смешные истории и даже анекдоты перевести на богатый и яркий язык поэзии.

118. Кулешов Н.Н. Биби-ханым : [поэма, избр. стихотворения] / Н.Н.Кулешов. – Х. : Модель Вселенной, 2009. – 119 с. – (Поэтическое наследие).

Николай Николаевич Кулешов, автор поэмы “Биби-ханым” и избранных стихов, известен прежде всего, как выдающийся ученый растениевод-эколог, получивший признание среди научных кругов.

Любовь к поэзии Н.Н.Кулешов бережно пронес сквозь тяжелейшие испытания, выпавшие на долю современников XX ст., названного историками “веком-людоедом”. Поэма “Биби-ханым”, созданная без записи в камере-одиночке ленинградской тюрьмы “Кресты”, а также многие стихотворения, написанные под влиянием тех или иных событий, приводят читателя в общение с вечностью. Ведь все, что имело место в прошлом, принадлежит ВЕЧНОСТИ, а эту категорию нельзя ни уничтожить, ни отменить.

119. Мирошниченко А.М. Трава забвения : стихотворения, эссе / А.Мирошниченко. – Х. : Слобожанщина, 2009. – 158 с.

Двенадцатая книга Анатолия Мирошниченко “Трава забвения” посвящена извечным темам: быстротечности и драматизму человеческой жизни, её непреходящей ценности и промыслу Божьему.

В книгу включен необычный раздел “Смертельные стихи”. Поэт пишет о смерти без укоренившихся в сознании людей страха, трепета и ужаса, поскольку, по его убеждению, Жизнь и Смерть родные сестры... В эссе автор обратился к космополитическому, богоборческому творчеству В.Маяковского, возведенного в 1935 г. И.В.Сталиным в ранг классика русской литературы и ставшего по его воле на многие десятилетия “священной советской литературной короной”.

120. Никодим (митрополит Харківський і Богодухівський). Подих серця до Творця : вибр. вірші у 8 т. Т. 8 / Митрополит Никодим (Руснак). – Х. : Майдан, 2009. – 188 с.

Восьмий том поезій Високопреосвященнішого Митрополита Харківського і Богодухівського Никодима (С.Н.Руснака) вийшов у світ напередодні його 88-річчя. Дитячі та юнацькі роки, спогади про батька та матір, прославлення Ісуса Христа, Його Матері, Святих Православ'я, богословсько-філософські роздуми про людину та її призначення – ось далеко не повний перелік тем, які знайшли яскраве відображення у книзі Владика Никодима.

121. Пенчуков В.А. Дорога в один кінець : роман / В.Пенчуков. – Х. : Майдан, 2007. – 399 с.

Что для одних бальзам на душу, то для других – гвоздь в пятку. И с этим надо мириться так же, как и с зеркалом, и с чередованием времен года. Никто никому не дает права быть прокуратором чужих вкусов, помыслов, поступков...

Аристарх Лагутин, главный герой романа “Дорога в один конец”, одел на себя мантию судьи и занес топор над головами всех ему неугодных. Что заставило его встать над законом и судить по своему усмотрению?.. Как раз об этом повествование романа. Свято чтя память отца и поклявшись отомстить за его смерть, он хладнокровно и уверенно топчется по чужим душам и судьбам, часто безвинным, всеми правдами и неправдами обеспечивает достижение своей цели и не задумывается о нравственности своих

поступков. Только вперед... хотя и знает: кто судит, тот будет судим. Так было, так и будет...

122. Покусай Л.І. Квіти мого життя : поезії та проза / Л.Покусай. – Х. : Крок, 2009. – 55 с.

Людмила Іванівна Покусай пише вірші з юності, публікувала їх у районній газеті, неодноразово звучали вони по обласному та Українському радіо. Квіти малювала з дитинства. Нині Людмила Іванівна – майстер народної творчості, має свою авторську техніку.

“Квіти мого життя” – перша поетична збірка автора.

123. Потимков С.Ю. Инициация : [стихотворения] / С.Ю.Потимков. – Х. : Фолио, 2010. – 158 с.

Книжка з, перший погляд, непоетичною назвою “Ініціація”, вимагатиме від вас, шановний читачу, і другого, і навіть третього погляду. У неї потрібно вдивлятися і вдивлятися, вчитуватися і вчитуватися. Вона вимагатиме вашої ініціативи. Словник послужливо підказує: “Ініціація” (лат. – здійснення таїнства, посвячення) – обряд, який знаменує перехід індивідуума на нову ступень розвитку в рамках будь-якої соціальної групи або містичного суспільства. Читачі цієї книжки вже самим фактом її прочитання складуть якесь співтовариство.

Ця книга – гра. Гра словами і смислами. Гра почуттями. Але справжніми словами, смислами і почуттями. Ініціатор цієї книжки дозволяє собі багато чого недоговорювати. Він вірить, що ініційовані відчують недомовлене. Включаючись у запропоновану гру, згадаємо, що Карл Юнг пов’язував ініціацію із зціленням. Читайте С.Потимкова і будьте здорові!

124. Рахлина М. Что было – выдали... : [мемуары] / М.Рахлина. – Х. : Права людини, 2006. – 124 с.

В этой книге известный поэт Марлена Рахлина выступает в роли мемуаристки. И эта роль ей удалась: читатель, несомненно, будет увлечен живыми, непосредственными воспоминаниями, повествующими о нелегкой, но интересной судьбе автора, его родных и близких в тридцатые-девяностые годы прошлого века.

125. Родной земли чарующее слово : [стихи и проза]. – Чугуев : III тысячелетие, 2005. – 226 с.

В литературно-художественный альманах вошли стихи и проза поэтов и писателей Чугуевщины. В них – любовь к отчему

краю, природе, личные переживания, глубокие философские рассуждения. Здесь вся палитра человеческих чувств...

126. Слобожанський круг. Вип. 3 : альманах. – Х. : Слобожанщина, 2009. – 267 с.

До третього випуску альманаху “Слобожанський круг” увійшли нові твори членів Творчої асоціації літераторів “Слобожанщина”, що презентують сьогоднішню поезію, прозу та публіцистику нашого регіону. Серед його авторів немало як відомих письменників, так і перспективних літераторів, знаних в Україні та за її межами.

У виданні, що вже встигло завоювати читацький інтерес попередніми випусками, з’явилися і нові рубрики, під якими подаються гумор і сатира, твори для дітей, статті про письменників-ювілярів тощо. Альманах продовжує розповідати і про мистецьке життя Харкова, знайомити з художниками Слобожанщини, публікувати кольорові репродукції їхніх робіт.

127. Стариков М.П. Бальзам для души : стихи / М.Стариков. – Х. : Майдан, 2008. – 142 с.

Стариков Михаил Петрович родился в Выборге, а в настоящее время проживает и работает в г. Лозовая Харьковской области. Автор книг стихов “Круговорот” (2004), “Лекарство от грусти” (2007).

Поэт говорит со своими читателями о смысле жизни и о любви, о предназначении человека, и о работе души... Все стихи в сборнике – очень светлые, порой – ироничные... Автор говорит серьезно, и “с улыбкой о главном и не очень”.

128. Хоткевич Г.М. Довбуш : [повість] / Г.Хоткевич. – Х. : Фоліо, 2010. – 378 с. – (Історія України в романах).

Першу згадку про опришків історики знайшли у документах за 1529 рік. Найвищого піднесення карпатське опришківство, що залишило помітний слід в історії українського народу, досягло у XVIII столітті, коли на чолі народного руху постав Олекса Довбуш. Саме йому, захисникові знедолених і

скривджених, українському Робін Гуду, і присвячена повість видатного українського письменника Гната Хоткевича (1877–1938).

129. Чугуевцы : стихи и воспоминания офицеров Русской Императорской Армии. – Чугуев; Балаклея : Балдрук, 2009. – 112 с.

В сборник “Чугуевцы” вошли ранее неизвестные читателю мемуары и стихи офицеров Русской Императорской Армии, учившихся или служивших в г. Чугуеве в конце XIX – начале XX века. Воспоминания, написанные, как правило, в эмиграции, рисуют картины повседневной жизни, службы, досуга войсковых частей чугуевского гарнизона – юнкерского училища, гусарского полка и др.

Книга рассчитана на широкий круг читателей, интересующихся прошлым г. Чугуева и историей русской армии.

130. Яковлев Л. Корректор, или Молодые годы Ли Кранца : роман / Лео Яковлев. – Х. : Крок, 1997. – 245 с.

Роман “Корректор” написан на историческом фоне 1930-х гг. и охватывает детство, юность и молодые годы человека “странной” Судьбы – советского еврея Ли Кранца. “Странность” её и в *случайности* рождения Ли у умирающей от туберкулеза женщины, и в *случайном* спасении его от неминуемой смерти во время войны. Не менее *случайно*, он оказывается в глухом туркестанском кишлаке, где впервые узнает о своем даре дистанционного биоэнергетического воздействия, связанного к тому же с его ранней чувственностью... *Случайная* встреча с экстрасенсом Вольфом Мессингом, пояснившая Ли сущность его дара, роль женщин, близостью с которыми был расцвечен весь его жизненный путь, а также последовавшие вскоре события, убеждают героя в том, что его долг остается с ним, и строить свою дальнейшую жизнь ему придется с учетом этого долга.

Издание включает также три рассказа, близких по своей тематике к роману “Корректор”.

131. Яковлев Л. Чет и нечет : роман в 2 ч. / Лео Яковлев. – Х. : Каравелла, 2008. – 504 с.

В этой книге описана жизнь человека в середине и второй половине XX века, на одной шестой части суши, некогда именовавшейся “Советский Союз”. Жизнь эта была временами фантастична, может быть, даже неправдоподобна, но так уж получилось, ибо фантастичным и неправдоподобным было все, что происходило в этом самом “Советском союзе”, да и во всем остальном, как пел покойный бард, “по-своему несчастном” человеческом мире.

132. Яковлев Л. Победитель : почти докум. повесть / Лео Яковлев. – Х. : Каравелла, 2006. – 104 с.

Вторая мировая война (1939–1945) шла так долго, что мальчишки, встретившие её детьми, успели подрасти и взяться за оружие, чтобы заменить тех, кто погиб. По-разному складывались их судьбы. Об одной такой довоенной, военной и послевоенной судьбе восемнадцатилетнего “бойца образца 43-го года” рассказывает эта повесть.

Література про письменників Харківщини

133. Загребельный М. Эдуард Лимонов / М.Загребельный. – Х. : Фолио, 2010. – 153 с.

Эдуард Лимонов (настоящая фамилия Савенко) русский писатель, публицист, политический деятель, основатель и председатель запрещенной в России Национал-большевистской партии (НБП), председатель одноименных партии и коалиции “Другая Россия”, организатор и постоянный участник гражданских акций протеста. Всех ипостасей этого человека не перечесать. Он родился в России в 1943 г., но долгое время жил в Украине, в Харькове. Об этом городе он писал во многих своих произведениях. В 1974 г. Лимонов эмигрировал в США, потом переехал во Францию. И везде, где бы ни жил, Лимонов занимался двумя вещами – литературой и политикой.

Его книги изданы на многих языках. Он и сегодня активно печатается и принимает не менее активное участие в политической жизни России.

134. Ушкалов Л.В. Григорій Сковорода / Л.Ушкалов. – Х. : Фолио, 2009. – 123 с. – (Знамениті українці).

Григорій Савич Сковорода (1722–1794) – один з найбільших і найзагадковіших християнських філософів світу, чії твори й зараз привертають увагу читачів, що намагаються наблизитися до глибинних витоків “мандрівного філософа” й осягнути всю незбагнену мудрість його містики.

Край у літературних творах

135. Демонжо М. Харьковская сирень / М.Демонжо. – Х. : Фолио, 2009. – 287 с.

Одна из самых красивых французских кинозвезд. Милен Демонжо имеет украинские корни: её мать Клавдия Трубникова родилась в Харькове. Незадолго до революции 1917 г. она покинула Родину, но на всю жизнь сохранила воспоминания о чудесном городе, утопающем в сирени. Когда мать смертельно заболела, – рассказала дочери свою нелегкую жизнь и уговорила дочь издать эти воспоминания.

Так родилась эта книга. Во Франции, она имеет огромный успех. Выдержала уже два издания. Теперь и наш читатель имеет возможность познакомиться с историей женщины, которая была очень красива и очень несчастна.

Бібліографічні покажчики

136. Андреев Георгий Яковлевич: к 100-летию со дня рождения : [библиогр. указ.] / Укр. инж.-пед. акад. – Х. : УИПА, 2010. – 71 с.

Издание принадлежит серии “Ученые УИПА – юбиляры”. В указателе прослежен жизненный путь выдающегося ученого, талантливого педагога, волевого руководителя, прекрасного организатора и вместе с тем внимательного, отзывчивого и справедливого человека – Г.Я. Андреева. Включено много воспоминаний и благодарных слов от сотрудников и учеников. Представлен библиографический указатель публикаций, включающий монографии, учебные пособия, статьи из периодических и продолжающихся изданий, диссертаций,

выполненных под руководством Г.Я.Андреева; авторские свидетельства, публикации об авторе.

137. Владимир Михайлович Куклин – профессор Харьковского университета : библиогр. указ. / Харьк. нац. ун-т им. В.Н.Каразина. - Х. : ХНУ, 2008. – 47 с.

В указателе изложены основные результаты исследований автора в области теоретической физики, физики плазмы, электроники, электродинамики и физики твердого тела. Представлен библиографический указатель публикаций автора по данным тематикам. Он включает статьи в журналах, избранные репринты и доклады.

138. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2004-2008) : бібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури, Б-ка. – Х. : ХДАК, 2009. – 269 с.

Бібліографічний покажчик є хронологічним продовженням покажчика “Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1999–2003)” і містить бібліографічні записи друкованих праць викладачів та співробітників ХДАК з 2004 по 2008 рр. Також відображені публікації за 2003 р., відомості про які надійшли після підготовки макету попереднього покажчика. У збірці відображені такі види документів, як: монографії, брошури, статті із збірок, журналів, енциклопедій, огляди і рецензії, навчально-методичні матеріали, бібліографічні покажчики, автореферати дисертації, тези доповідей, художні та музичні твори.

139. Професори Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна : біобібліогр. довід. – Х. : ХНУ, 2009. – 371 с.

Довідник містить короткі біографії та фотографії професорів Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна з 2005 р. До кожної персоналії додано перелік найважливіших праць.

Видання розраховане на викладачів і студентів, усіх, хто цікавиться історією Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, а також розвитком вітчизняної науки та освіти.

140. Станіслав Миколайович Пазиніч. (До 70-річчя з дня народження) : бібліогр. покажч. / Нац. техн. ун-т “Харк. політехн. ін-т”, Наук.-техн. б-ка. – Х. : НТУ “ХП”, 2010. – 431 с.

Книга містить основні біографічні дані професора, список наукових праць, висловлювання відомих вчених, художників, які характеризують його як талановитого дослідника і педагога та яскраву особистість. Розміщено також фрагменти окремих робіт, які відображають внесок автора у розробку теорії філософії, професійної культури, логіки, філософії освіти та філософії управління.

141. Член-корреспондент НАН України Анатолій Николаевич Довбня : к 70-летию со дня рождения / Н.-и. комплекс “Ускоритель” ННЦ ХФТИ, Ин-т физики высоких энергий и ядер. физики ННЦ ХФТИ. – Х. : ННЦ ХФТИ, 2010. – 45 с.

Библиографический указатель посвящен известному ученому, члену-корреспонденту НАН Украины, директору Научно-исследовательского комплекса “Ускоритель” и научному руководителю Института физики высоких энергий и ядерной физики, доктору физико-математических наук, профессору Анатолию Николаевичу Довбне. Издание подготовлено к юбилею и содержит информацию о жизни и деятельности ученого и указатель его печатных работ.

Видання Регіонального інформаційного центру “Харківщина” ХОУНБ

142. Календар знаменних і пам’ятних дат Харківщини на 2012 рік : рек. бібліогр. покажч. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Л.М.Конопля, Л.О.Сашкова. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 67 с.

Універсальне довідково-бібліографічне видання “Календар знаменних і пам’ятних дат Харківщини” видається ХОУНБ з 1977

р. Посібник містить матеріали про визначні події суспільно-політичного, громадського та культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, життя і діяльність яких пов'язана з Харківщиною.

Показчик складається з трьох розділів і відкривається хронікою подій з історії Харківщини. Далі, у другому розділі читачі знайомляться з переліком дат 2012 р. Зірочкою (*) позначені ті дати, до яких у третьому розділі подаються інформаційні довідки та бібліографічні списки. У бібліографічних списках літературу розміщено в логічній послідовності.

Видання розраховане на бібліотекарів, які пропагують краєзнавчу літературу, а також лекторів, вчителів та усіх читачів, що цікавляться краєзнавством. Радимо використовувати показчик для відзначення ювілейних і пам'ятних дат краю. Він допоможе в організації книжкових виставок та переглядів, проведенню інших масових заходів.

143. Краєзнавча книга Харківщини 2007 : анот. каталог видань / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Н.І.Грайворонська, Л.М.Конопля. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 47 с. : іл.

Анотований каталог інформує читачів про книги краєзнавчого напрямку видавництва та поліграфічних підприємств регіону, а також про друковані видання, присвячені Харкову й Харківській області, що вийшли в Україні та надійшли до фонду РІЦ “Харківщина” Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки протягом 2007 року.

У каталозі містяться бібліографічні описи книг та анотації до них (**використані анотації із книг, запропоновані авторами або видавництвом**), подаються копії обкладинок. Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні стандартами. Літературу розміщено відповідно “Схемі краєзнавчого каталогу ХОУНБ”. Окремим розділом представлені видання, що продовжуються, неопубліковані видання ХОУНБ. Для зручності користування до каталогу створений допоміжний апарат (“Іменний показчик”, “Алфавітний показчик назв творів”, “Зміст”).

Видання адресовано керівникам та працівникам бібліотек, музеїв, краєзнавцям, науковцям, студентам та усім тим, хто цікавиться книжковою продукцією та історією краю.

144. Краєзнавча книга Харківщини 2008 : анот. каталог видань / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Н.І.Грайворонська, Л.М.Конопля. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 48 с. : іл.

Анотований каталог інформує читачів про книги краєзнавчого напряму видавництва та поліграфічних підприємств регіону, а також про друковані видання, присвячені Харкову й Харківській області, що вийшли в Україні та надійшли до фонду РІЦ “Харківщина” Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки протягом 2008 року. Показчик є продовженням започаткованої у 2011 році серії “Краєзнавча книга Харківщини”.

Видання адресовано керівникам та працівникам бібліотек, музеїв, краєзнавцям, науковцям, студентам та усім тим, хто цікавиться книжковою продукцією та історією краю.

145. Література про Харківщину за 2010 р. : бібліогр. показч. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Л.І.Єпішева, Л.М.Конопля, Л.О.Сашкова. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 293 с.

Універсальний бібліографічний показчик “Література про Харківщину за ... рік” видається бібліографічним відділом ХОУНБ з 1964 року. В посібнику представлені книги, газетні і журнальні статті краєзнавчого характеру. Матеріал поточний, розписуються статті з періодичних видань, які отримувала бібліотека протягом 2010 року. Матеріал у показчику розташовано відповідно “Схеми класифікації краєзнавчого каталогу Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки”. Бібліографічний опис видань здійснено у відповідності з діючими стандартами. Довідковий апарат посібника складається з “Іменного показчика”, “Географічного показчика”.

Видання адресується широкому колу читачів.

146. Нові пам’ятники історії та культури Харківської області : огляд. довідка за матеріалами період. видань за ... р. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. Н.Ю.Казанцева. – Х. : ХОУНБ, 2011.

... за 2007 р. – 2011. – Вип. 11. – [12] с.

... за 2008 р. – 2011. – Вип. 12. – [15] с.

... за 2009 р. – 2011. – Вип. 13. – [15] с.

147. Печеніги: до 365-річчя з часу заснування селища : бібліогр. покажч. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Г.М.Єрофєєва, Л.О.Сашкова. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 209 с. : іл.

Видання ставить за мету – ознайомити широкі кола громадськості з матеріалами про Печеніги – старовинне поселення Східної України, селище міського типу районного підпорядкування у північній частині Харківської області.

Представлений масив бібліографічної і фактографічної інформації про історію і розвиток Печеніг виявлено за фондами Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки, друкованими бібліографічними джерелами, а також ресурсами мережі Інтернет.

Довідкова частина посібника “Події, факти” насичена різноманітною інформацією. У хронологічній послідовності подано фактичні дані про минуле й сьогодення смт Печеніги. Бібліографічний ретроспективний покажчик містить відомості про офіційні, наукові, науково-популярні, довідкові, художні, інформаційно-бібліографічні видання, статті із журналів, газет та електронні ресурси. Відбір документів закінчено у 1-у півріччі 2011 р.

Видання призначене краєзнавцям, працівникам бібліотек і музеїв, науковцям, а також усім, хто цікавиться історією Слобожанщини, районним центром краю.

148. Робота закладів культури та мистецтва Харківської області на сторінках періодичних видань : оперативна інформ. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. Я.В.Стародубцева. – Х. : ХОУНБ, 2011.

Вип. 1-52.

149. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, 1951–2011 : бібліогр. покажч. Ч. 2 (2001–2011) / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Г.М.Єрофєєва, Л.О.Сашкова, Л.М.Конопля. – Х. : ХОУНБ, 2011. – 72 с.

Харківська обласна універсальна наукова бібліотека (ХОУНБ) – провідна загальнодоступна культурно-освітня, науково-інформаційна установа.

Бібліографічний посібник містить відомості про сучасну роль ХОУНБ в розвитку бібліотечно-інформаційної сфери в Україні, краї, про весь спектр її діяльності у 2001–2011 рр.

Показчик є хронологічним продовженням видання “Харківська обласна універсальна наукова бібліотека (1951–2001)” (Х., 2001).

Представлений документальний масив інформує про офіційну, наукову, науково-практичну, професійну, довідкову, навчальну, науково-популярну літературу, бібліографічні посібники, а також електронні ресурси. До показчика включено статті із збірників, журналів та газет.

Показчик призначений працівникам бібліотек та інформаційних установ, викладачам, студентам вузів та училищ культури, краєзнавцям, а також широкому загалу.

150. Хроніка культурного життя Харківської області : огляд. довідка за повідомл. закл. культури та матеріалами період. вид. Харк. обл. / Харк. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. Я.В.Стародубцева. – Х., 2011.

Вип. 1-12.

Іменний покажчик

- Альбовский Е.А. 20
Андреев Г.Я. 136
Артюх С.Ф. 78
Астахова Е.В. 83
Афанасьева А.В. 105
Багалій Д.І. 4, 79
Березюк Н.М. 87
Бержанская Л.Л. 106
Винокурова М. (95)
Вохмянин В.К. 21
Ганин А. 22
Глущенко К.М. 107
Гоголь М.В. (7)
Горидова Л.Д. 66
Грайворонська Н.І. 143, 144
Грот Ю.И. 69
Двигубский А.М. 24
Демонжо М. 135
Дикань А.П. 5
Дмитрієва О. (7)
Довбня А.Н. (141)
Долуханов Г.Э. 108
Егоров А.В. 109
Ерхов А.В. 110
Єпішева Л.І. 145
Єрофєєва Г.М. 147, 149
Жадан С.В. 111, 112
Загребельный М. 133
Ижицкий Г.В. 26
Илляшевич Л.В. 27
Казанцева Н.Ю. 146
Кандиба Ю.І. 1
Канюк М.Г. 114
Кеворкян К.Э. 88
Кехтер М. 115
Ковтун В.І. (92)
Конопля Л.М. 142-145, 149
Конюшенко П.Е. 29
Копняев П.П. (84)
Корж А.А. (66)
Кочерга С.А. 116
Кравцов Е.Ф. 117
Куклин В. М. (137)
Кукса М.Ф. 42, 60
Кулешов Н.Н. 118
Кучугура-Кучеренко І.І. (10)
Ландау Л.Д. (6)
Лебедев А.С. 82
Левченко А. 22
Левченко И.Г. 87
Левченко П. (97)
Либероль Н.Б. 94
Лимонов Э. (133)
Макеєнко С.В. 70
Маслійчук В.Л. 30, 31
Мирошниченко А.М. 119
Миславский В.Н. 96
Немець К.А. 1
Немець Л.М. 1
Никодим 72, 120
Онуфрій 73
Пазиніч С.М. (140)
Паньок Т.В. 74
Парамонов А.Ф. 17, 46, 47
Пенчуков В.А. 121
Петрик Л. 8
Писаревський І.М. 15
Подопригора А.И. 21
Покусай Л.І. 122
Полонської-Василенко Н.Д. 4
Потимков С.Ю. 123
Проненко В. 90
Рахлина М. 124
Рибальченко Р.К. 55
Роммель К.Д. 9
Рыбальченко Р.К. 56
Саратов И. 19
Сашкова Л.О. 142, 145, 147, 149
Сватенко В.Я. 33
Семенов В. 22
Сергієнко О.Г. 62, 75
Сковорода Г. (134)
Слезов В.В. (86)
Стариков М.П. 127
Стародубцева Я.В. 148, 150
Стогний А.А. 98

Таранушенко С.А.	99-102	Фомин П.Г.	76
Тверитникова О.С.	84	Хоткевич Г.М.	128
Тронько П.Т.	(11)	Черкасова Е.	103
Туренко А.Н.	(77)	Чигринова Р.П.	87
Ушкалов Л.В.	134	Южно І.О.	60
Фесенко-Мороз М.А.	58	Яковлев Л.	130-132
Фогель Я.М.	(13)		

Алфавітний покажчик назв творів

- Алексею Александровичу Коржу – 85: Жизнь и творчество
нашего кумира 66
- Анатолий Николаевич Туренко. Ученый. Новатор.
Руководитель 77
- Андреев Георгий Яковлевич 136
- Артемівський спиртовий завод. Давнина і сьогодення 62
- Архитектурная культура региона 103
- Бальзам для души 127
- Без права на прощу і забуття 33
- Березовские минеральные воды 67
- Биби-ханым 118
- Библиотека Харьковского национального университета
имени В.Н.Каразина за 200 лет (1805–2005) 87
- В.І.Ковтун. Вірність мистецьким традиціям 92
- Вестрон: люди, события... 109
- Вибрані праці 4
- Вибрані праці 79
- Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення
та перспективи розвитку. Харківська область 80
- Владимир Михайлович Куклин – профессор Харьковского
университета 137
- Волны музыки 94
- Ворошиловград 112
- 80 лет харьковскому альпинизму 68
- Гипрококк: история и современность 81
- Голодомор 1932–1933 років у м. Харкові, столиці УСРР 23
- Григорій Сковорода 134
- Двуречанская вышивка 93
- Дергачі: містечко на Лопані, на Великому шляху, на
Слобожанщині 55
- Дергачівському району 85 років. Сторінки історії, здобутки
сьогодення 35
- Діалектика опору 90
- Дмитриевская церковь г. Харькова 71
- Довбуш 128

Дорога в один кінець	121
Древности города Купянска. 1675–1699	36
Дремлющие башни : роман	110
Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2004-2008)	138
Еліта Слобідської України: списки козацької старшини	25
Ефіопія	111
Жизневорот : (стихи, рассказы, повести, пьесы)	108
Житло старої Слобожанщини	99
Зародження і розвиток науково-технічної школи електротехніки професора П.П.Копняєва (1885–1950)	84
Земли чугуевской напевы	113
Зміївський район: 85 років	37
Золотые звезды Харьковщины	5
Из-за грани...	114
Изюмский шлях: маршрутами истории	38
Impression	56
Инициация	123
История 1-го Оренбургского казачьего полка	22
История Украинской инженерно-педагогической академии	78
История харьковских гербов	19
История Харьковской епархии, 1799–2009	73
Іконостаси Слобідської України	100
Історичні пам'ятки Краснокутщини	39
Історія солодкого життя	61
Календар знаменних і пам'ятних дат Харківщини на 2012 рік	142
Квіти мого життя	122
Кинематографическая история Харькова 1896–2010. Имена. Фильмы. События	96
Книга Пам'яті України. Харківська область. Переможці	28
Козацька старшина слобідських полків другої половини XVII ст. – першої третини XVIII ст.	30
Корректор, или Молодые годы Ли Кранца	130
Краєзнавча книга Харківщини 2007	143
Краєзнавча книга Харківщини 2008	144

Край наш Краснокутський	60
Красноградщина: історичний альманах. Протистояння	40
Красноградщина: історичний альманах. Визволення	41
Краткий очерк истории харьковского дворянства	27
Крилатий дух Ландау	6
Куп'янськ	43
Куп'янська митниця: історія та сучасність. 15 років : 1993–2008	70
Куп'янщина в потоці історії	42
Література про Харківщину за 2010 р.	145
М.В.Гоголь і Харківщина	7
Малыжино, Мерло Богодуховского уезда Харьковской губернии. Немного истории...	44
Мария Винокурова	95
Моя родословная. Жизнь как она есть	58
Музей театральных кукол	98
Мы помним подвиг ваш	32
На алтарь призвания	83
Народні елементи в монументальній мурованій архітектурі Слобідської України XVII-XVIII ст.	101
Наша спадщина: сторінками історії Лозівщини	45
Нові пам'ятники історії та культури Харківської області	146
Обласний навчально-методичний центр підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів	89
Опасная книга: феномен нацистской пропаганды	88
Отчет о деятельности Харьковского разведывательного центра	24
П.Левченко	97
Пам'ятки архітектури Слобідської України	102
Пересічне	48
Печенеги. Немного истории...	49
Печеніги	147
Победитель	132
Подих серця до Творця	120
Портрет в оправе времени	8
Православні храми Мерефи	75

Провінція на перехресті культур	31
Професори Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна	139
Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Волчанского уезда. 1816	52
Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Волчанского уезда. 1835	53
Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Чугуевского уезда. 1782	50
Ревизская сказка войсковых обывателей сл. Мартовая Чугуевского уезда. 1795	51
Ревизская сказка государственных крестьян сл. Мартовая Волчанского уезда. 1850	54
“Рідній Короленківській бібліотеці...”	91
Робота закладів культури та мистецтва Харківської області на сторінках періодичних видань	148
Родной земли чарующее слово	125
Родословная книга потомственных дворян Харьковской губернии	18
Русский язык на Харьковщине: выполняем законодательство	104
Святыня Нововодолажчины	72
Село Ямное Богодуховского уезда. История. Предисловие	46
Слобода Закутние Хутора	47
Слобожанська ікона XVII – початку XIX століття	74
Слобожанський круг	126
Солдат белый, солдат черный	105
Сповідь серця	107
Спогади про моє життя та мій час	9
Справочник харьковчанина	2
Станіслав Миколайович Пазиніч	140
Стихотворения и песни	115
100 лет харьковскому футболу	69
Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року	63
Суспільна географія в Харківському регіоні	1

Тишина в студии	116
Трава забвения	119
Турбоатому – 75. История, достижения, перспективы	64
Туризм і місто: досвід, проблеми та перспективи	15
Туристичні перлини Балаклійщини	57
Украина. Три года в фашистской неволе, 1941–1944	29
Kharkiv : visitor's guide. – Second edition	14
Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування	85
Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, 1951-2011	149
Харківська область у 2007 році	3
Харківський кобзар Іван Іович Кучугура-Кучеренко (1878-1937)	10
Харківщина: перші та вперше	16
Харьков в газетном репортаже и рекламных объявлениях	26
Харьков инвестиционный	65
Харьков, 1941-й. У края грозы	21
Харьковская сирень	135
Харьковские казаки	20
Харьковский коллегиум как просветительный центр Слободской Украины до учреждения в Харькове университета	82
Храм в душе	106
Хроніка культурного життя Харківської області	150
Церковные древности Харьковского края	76
Черт и художник	117
Чет и нечет	131
Член-корреспондент НАН Украины Анатолий Николаевич Довбня	141
Член-корреспондент НАН Украины Виталий Валентинович Слезов	86
Что было – видали...	124
Чугуевцы : стихи и воспоминания офицеров Русской Императорской Армии	129
Чугуївський район: 85 років	59
Що ми залишимо нащадкам?	11

Эдуард Лимонов	133
Энциклопедия фамилий Харьковской губернии	17
Я помню, я горжусь	34
Я тобою, Україно, живу...	12
Я.М.Фогель. Физик. Учитель. Человек	13